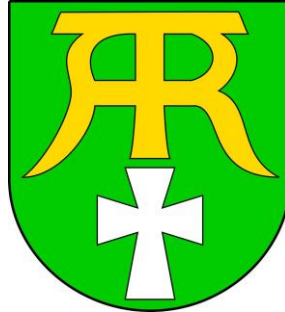

*Załącznik do Uchwały Nr
Rady Gminy Marcinowice
z dnia*

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY MARCINOWICE
NA LATA 2024-2030**

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. UWARUNKOWANIA PRAWNE TWORZENIA STRATEGII.....	7
1. PODSTAWY PRAWNE.....	7
2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE	8
II. DIAGNOZA SPOŁECZNA	16
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	16
2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ	16
3. DEMOGRAFIA	17
4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	18
5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	20
6. GOSPODARKA.....	20
7. ZASOBY I DODATKI MIESZKANIOWE	21
8. EDUKACJA I KULTURA	22
9. OCHRONA ZDROWIA.....	25
10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA.....	27
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	28
12. POMOC SPOŁECZNA.....	30
13. BEZROBOCIE	41
14. BEZDOMNOŚĆ.....	42
15. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY DOMOWEJ	43
16. SYTUACJA DZIECKA.....	48
17. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH	51
18. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY	54
19. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW, DIALOG SPOŁECZNY	55
20. PROBLEMY RÓWNOŚCI SZANS	57
21. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH.....	60
22. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII.....	69
III. PROGRAMOWANIE	71
1. WIZJA I MISJA.....	71
2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	72
3. PROGNOZA ZMIAN	90
4. RAMY FINANSOWE.....	92
5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA	94
6. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ANALIZA RYZYKA.....	96
UWAGI KOŃCOWE	98

WSTĘP

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Marcinowice został przygotowany na lata 2024-2030. W swoich założeniach programowych odnosi się do innych dokumentów z zakresu polityki społecznej funkcjonujących na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym.

Koordynowanie prac mających na celu opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Marcinowice na lata 2023-2030 powierzono Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach. Zadaniem zespołu, który współpracował z Kierownikiem w zakresie pozyskiwania danych wykorzystanych w dokumencie, była współpraca z właściwymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi w celu opracowania i przedłożenia Radzie Gminy Marcinowice do zatwierdzenia dokumentu Strategii.

Przystępując do opracowania dokumentu strategii, skierowano prośbę do mieszkańców o wypełnienie ankiet: „Problemy społeczne w opinii mieszkańców” oraz „Równość szans kobiet i mężczyzn”. Mieszkańców gminy Marcinowice zaproszono zarazem do wskazania najważniejszych problemów i potrzeb społecznych oraz zgłaszania pomysłów na ich rozwiązanie. Podkreślono, że tworzony dokument będzie dotyczyć całej gminy i wspólnie z mieszkańcami samorząd ma szansę stworzyć plany strategiczne, których realizacja będzie miała znaczący wpływ na jakość i komfort życia mieszkańców gminy w najbliższych latach.

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych powstawał we współpracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach z Ośrodkiem Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie, który udzielał merytorycznego wsparcia zarówno w procesie przygotowania narzędzi badawczych, jak i w opracowaniu dokumentu.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Marcinowice na lata 2023-2030 jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad strategią uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, mieszkańcy gminy oraz eksperci.

Strategia realizuje ustawowy obowiązek gminy nakreślony w art. 16b. ust. 1 i art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.), które stanowią:

Art. 16b. 1. Gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, a samorząd województwa strategię w zakresie polityki społecznej.

2. Strategia, o której mowa w ust. 1, zawiera w szczególności:

1) diagnozę sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust.1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych;

2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;

3) określenie:

a) celów strategicznych projektowanych zmian,

b) kierunków niezbędnych działań,

c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,

d) wskaźników realizacji działań.

Art. 17. 1. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

W opracowanym dokumencie można wyróżnić trzy zasadnicze części: **wprowadzającą**, w której zawarto informacje na temat uwarunkowań prawnych tworzenia strategii; **analityczno-diagnostyczną**, która zawiera diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie i identyfikuje problemy społeczne, oraz **programową**, przedstawiającą założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata, ujęte w formie wizji, misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

W części programowej zostały wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania przyjętych założeń, określony został także czas realizacji wyznaczonych działań. W celu określenia postępów w realizacji założeń programowych wyznaczone zostały **wskaźniki monitorowania realizacji celów strategii**, uwzględniające wartości z ostatniego roku objętego analizą danych i oczekiwane wartości docelowe w roku kończącym zaplanowany okres programowania opracowanej strategii. Część programowa zawiera także ramy finansowe, prognozę zmian oraz informacje na temat sposobu wdrażania, prowadzenia monitoringu oraz ewaluacji strategii.

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono badania ankietowe dotyczące **sytuacji społecznej w gminie, problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz sytuacji dziecka**.

Respondentami ankiety odnoszącej się do sytuacji społecznej byli mieszkańcy gminy oraz osoby mające wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej. W sumie do analizy przedłożono 10 anonimowo wypełnionych arkuszy. Wśród ankietowanych było 80% kobiet i 20% mężczyzn. Dominujące grupy respondentów stanowiły osoby w przedziale wiekowym 26-35 lat i 56-65 lat (po 30%). Mniejszy odsetek spośród respondentów stanowiły grupy osób w wieku 36-45 lat oraz osoby w wieku 46-55 lat (po 20%). W badaniu nie wzięły udziału osoby poniżej 26. roku życia oraz osoby powyżej 65 lat. Jeśli chodzi o poziom wykształcenia uczestników badania, to po 20% spośród nich zadeklarowało posiadanie wykształcenia wyższego, średniego oraz zasadniczego zawodowego. Kolejną grupę stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem podstawowym (10%), natomiast 30% respondentów nie określiło poziomu wykształcenia.

Biorąc pod uwagę czas zamieszkiwania w gminie, to 70% wszystkich respondentów mieszka na terenie gminy Marcinowice od urodzenia, a 30% uczestników badania zamieszkuje w gminie od 2 do 20 lat. Można zatem domniemywać, iż ankietowani mają ugruntowane i przemyślane opinie na temat niekorzystnych zjawisk widocznych w gminie oraz problemów, jakie dotyczą jej mieszkańców. Profil respondentów ankiety prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
10	kobiety (80%)	26-35 lat (30%)	od urodzenia (70%)	podstawowe (10%)
				zasadnicze zawodowe (20%)
		36-45 lat (20%)		średnie (20%)
		46-55 lat (20%)		wyższe (20%)
	mężczyźni (20%)	56-65 lat (30%)	od 2 do 20 lat (30%)	brak deklaracji (30%)

W badaniu ankietowym, którego celem było poznanie opinii mieszkańców na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć, wykorzystano do analizy 12 arkuszy wypełnionych anonimowo ankiet. Wśród respondentów było 83% kobiet i 17% mężczyzn. Najliczniej wśród respondentów reprezentowane były grupy osób w wieku 26-35 lat (33%), następnie 36-45 lat i 56-65 lat (po 25%). Najmniej badanych było w wieku 46-55 lat (17%). Osoby w wieku powyżej 65 lat i osoby poniżej 26. roku życia nie wzięły udziału w tym badaniu. Profil respondentów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
12	kobiety (83%)	26-35 lat (33%)	od urodzenia (40%)	podstawowe (12%)
		36-45 lat (25%)	od 2 do 40 lat (40%)	zasadnicze zawodowe (16%)
		46-55 lat (17%)		średnie (16%)
	mężczyźni (17%)	56-65 lat (25%)	brak deklaracji (20%)	wyższe (40%)
				brak deklaracji (16%)

Osobna ankietą, która pomogła w dokonaniu analizy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym, została rozesłana do placówek oświatowych. Analizę tę przeprowadzono na podstawie 2 ankiet wypełnionych przez dyrektorów i pedagogów z placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie gminy Marcinowice.

Przygotowana w oparciu o uzyskane informacje, materiały i opinie mieszkańców Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wskazuje problemy, których rozwiązanie powinno stać się w najbliższym czasie przedmiotem szczególnej troski ze strony władz samorządowych i pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej.

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Na jej treść i realizację mają wpływ następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 165 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 390 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 581 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (do 21 czerwca 2023 r. ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie) (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. 172 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 735);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 2241);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 100 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1335);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571);

- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2023 r. poz. 205 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2123);
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1385 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1297);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2023 r. poz. 810);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2021 r. poz. 1744 z późn. zm.);
- uchwała nr 105 Rady Ministrów z dnia 17 sierpnia 2021 r. w sprawie przyjęcia polityki publicznej pod nazwą Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030 (M.P. 2021 poz. 843);
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej (KPRES) – uchwała nr 11 Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 2019 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia programu pod nazwą „Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej” (M.P. 2019 poz. 2014).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Marcinowice na lata 2024-2030 jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. W swej warstwie merytorycznej odnosi się do dokumentów, które funkcjonują

na poziomie europejskim, ogólnopolskim, regionalnym i lokalnym. Poniżej przedstawiono główne założenia programowe tych dokumentów.

2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

W ramach trzech priorytetów tematycznych strategii, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, przygotowano siedem projektów przewodnich: „Unia innowacji”; „Młodzież w drodze”; „Europejska agenda cyfrowa”; „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”; „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”; „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”; „Europejski program walki z ubóstwem”.

28 kwietnia 2020 r. Rada Ministrów RP przyjęła „Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020. Aktualizacja 2020/2021”. W związku z wybuchem pandemii COVID-19 w 2020 r. na ostatnim etapie prac dokument uzupełniono o odrębny rozdział poświęcony przedstawieniu działań mających na celu bezpośrednią walkę z pandemią COVID-19 i przeciwdziałanie rozszerzającym się jej skutkom ekonomicznym, zawartych w ustawach składających się na tzw. „tarczę antykryzysową”.

Parlament Europejski i Rada UE wezwały do opracowania długoterminowej strategii UE zgodnej ze zobowiązaniami podjętymi w agendzie na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030. Komisja Europejska nie przedstawiła jednak do dziś żadnego odpowiedniego następcy strategii Europa 2020, który wyznaczałby wizję Unii Europejskiej i ukierunkowywałby unijne priorytety w dłuższej perspektywie.

Nowe Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2021-2027

Na mocy Traktatu z Lizbony Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) zostały przekształcone z porozumienia międzyinstytucjonalnego w akt prawnie wiążący. WRF, przyjmowane na okres co najmniej pięciu lat, muszą gwarantować dokonywanie wydatków Unii w sposób usystematyzowany i w granicach jej zasobów własnych oraz zawierają przepisy, z którymi musi być zgodny roczny budżet Unii, a tym samym stwarzają podwaliny pod dyscyplinę finansową.

2 maja 2018 r. Komisja Europejska przyjęła pierwszy projekt długofalowego budżetu UE, czyli wieloletnich ram finansowych 2021-2027. Aby odpowiedzieć

na społeczno-gospodarcze skutki pandemii COVID-19, 27 maja 2020 r. zaproponowano zmieniony długofalowy budżet UE, wprowadzając nadzwyczajny instrument na rzecz odbudowy (Next Generation EU), który ma pomóc naprawić najpilniejsze szkody spowodowane pandemią i na nowo ożywić gospodarkę.

Podczas szczytu w Brukseli w dn. 17-21 lipca 2020 r. przywódcy państw członkowskich uzgodnili długofalowy budżet UE 2021-2027 opiewający na kwotę 1 074,3 mld EUR. Z budżetu wspierane będą m.in. inwestycje w transformację cyfrową i ekologiczną.

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) to następca Programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Główne obszary działania FERS to: praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność. Program będzie wspierał projekty z zakresu: poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.

Cele Programu:

- wsparcie samozatrudnienia poprzez udzielanie preferencyjnych pożyczek na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej
- rozwój potencjału instytucji i służb rynku pracy
- wspieranie przedsiębiorców, innych pracodawców oraz ich pracowników w obszarach kluczowych dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju
- poprawa jakości systemów kształcenia oraz rozwój edukacji włączającej
- wspieranie procesu uczenia się przez całe życie, w tym kompetencji cyfrowych osób dorosłych
- wsparcie systemu szkolnictwa wyższego, w tym w dostosowaniu oferty do wyzwań związanych z cyfrową i zieloną transformacją
- wspieranie instytucji odpowiedzialnych za integrację społeczno-zawodową migrantów
- rozwój potencjału instytucji działających w sferze integracji społecznej, usług społecznych i ekonomii społecznej
- rozwój opieki nad najmłodszymi dziećmi m.in. poprzez tworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 i podnoszenie kompetencji kadr w tym obszarze

- zapewnienie równych szans dla osób z niepełnosprawnościami
- wsparcie systemu ochrony zdrowia, w tym kształcenie podyplomowe lekarzy, pielęgniarek, położnych oraz innych zawodów związanych z ochroną zdrowia
- budowanie potencjału partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego
- rozwój innowacji społecznych i upowszechnianie przetestowanych rozwiązań.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030

Głównym celem przyjętej polityki publicznej w perspektywie do roku 2030 jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne. Określone w dokumencie priorytety i działania koncentrują się na obszarach: przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, przeciwdziałania bezdomności, rozwijania usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, wspierania osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej, wspierania integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy.

Przyjęty dokument ustanawia ramy strategiczne zarówno dla działań ogólnokrajowych, jak i regionalnych. Umożliwia tym samym planowanie i realizację przedsięwzięć w obszarze przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, które mogą być finansowane tak ze środków krajowych, jak i ze środków funduszy UE z perspektywy finansowej na lata 2021-2027.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Został uchwalony przez Radę Ministrów 17 września 2019 r. Rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) określone w filarze rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.

W KSRR wskazuje się Obszary Strategicznej Interwencji istotne z punktu widzenia realizacji polityki regionalnej, które zostaną uwzględnione w krajowych

i regionalnych strategiach rozwoju (m.in. poprzez wskazanie dedykowanych im działań). Są to dwa typy obszarów: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją. Oprócz tego KSRR wskazuje również wschodnią Polskę i Śląsk jako OSI wymagające ukierunkowanego wsparcia z poziomu kraju (Program Polska Wschodnia, Program dla Śląska). Jednocześnie na poziomie regionalnym samorząd województwa może wyznaczać swoje obszary strategicznej interwencji, takie m.in. jak obszary przemysłowe, zdegradowane czy tzw. wewnętrzne peryferia, o ile będzie to wiązało się z zapewnieniem konkretnych instrumentów wsparcia lub mechanizmów uzgodnień.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 to dokument mający na celu przede wszystkim poprawę jakości życia obywateli. Ukazuje on główne tendencje, wyzwania i schematy rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, a także kierunki zagospodarowania przestrzennego państwa. Powyższy dokument wyznaczył trzy strategiczne obszary, w których powinien odbywać się rozwój Polski:

- Obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:
 - Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna,
 - Polska Cyfrowa,
 - Kapitał ludzki,
 - Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.
- Obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski:
 - Rozwój regionalny,
 - Transport.
- Obszar efektywności i sprawności państwa:
 - Kapitał społeczny,
 - Sprawne państwo.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030

Głównym celem SRKS jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. W dokumencie wyznaczono następujące trzy cele szczegółowe i priorytety:
Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:

1.1 Usprawnienie mechanizmów wspierania i współpracy instytucji publicznych z obywatelami,

1.2 Rozwój i wzmocnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej.

Cel szczegółowy 2. Wzmocnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich:

2.1 Tworzenie warunków oraz budowanie kompetencji dla wzmocnienia uczestnictwa w kulturze,

2.2 Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz gromadzenie i zachowywanie dóbr kultury,

2.3 Digitalizacja, cyfrowa rekonstrukcja i udostępnianie dóbr kultury,

2.4 Umacnianie tożsamości i postaw obywatelskich przez kulturę,

2.5 Wzmocnienie promocji kultury polskiej za granicą.

Cel szczegółowy 3. Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne:

3.1 Wzrost udziału sektorów kreatywnych w rozwoju gospodarczym kraju,

3.2 Rozwój kompetencji zawodowych na potrzeby branż kreatywnych,

3.3 Wzmocnienie potencjału kreatywnego społeczeństwa.

2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 wyznacza cele rozwoju społeczno-gospodarczego regionu, określa jego politykę przestrzenną oraz wskazuje kierunki rozwoju. Do najważniejszych wyzwań rozwojowych ujętych w dokumencie zaliczono:

- efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu;
- poprawa jakości i dostępności usług publicznych;
- wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego;
- odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego;
- wzmocnienie przestrzennej spójności regionu;

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Świdnickiego na lata 2021-2026

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Świdnickiego jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mające na celu

doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych. Wskazuje na obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Świdnickiego na lata 2021-2026 jest stworzenie dla mieszkańców Powiatu przestrzeni i możliwości do rozwoju społeczno-zawodowego, zaspokajanie ich potrzeb oraz umożliwienie pełnej integracji społecznej. Celem strategicznym natomiast jest urzeczywistnienie skutecznego i zintegrowanego systemu rozpoznawania i rozwiązywania trudności życiowych mieszkańców, aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wzmocnienie potencjału osób i podmiotów kreujących lokalne środowisko, a także adekwatne reagowanie na zachodzące zmiany społeczne.

Strategia Rozwoju Gminy Marcinowice na lata 2016-2023

Strategia Rozwoju Gminy Marcinowice na lata 2016-2023 jest dokumentem priorytetowym, wytyczającym kierunki rozwoju i cele do osiągnięcia przez gminę Marcinowice. Zawiera syntetyczną diagnozę funkcjonowania gminy zarówno w sferze infrastrukturalnej, jak i gospodarczej i społecznej. W części diagnostycznej zawarty został bilans strategiczny tzw. mocnych i słabych stron oraz analiza szans i zagrożeń. Ważnym elementem procesu tworzenia Strategii były konsultacje społeczne w formie zamieszczenia na stronie internetowej Urzędu Gminy Marcinowice oraz przede wszystkim otwartych spotkań, podczas których mieszkańcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz instytucji działających na terenie gminy w aktywny sposób uczestniczyli w kreowaniu kluczowych dla gminy kierunków rozwoju.

Opracowanie obejmuje wizję rozwoju gminy Marcinowice na najbliższe lata („Marcinowice gminą perspektyw, przyjazną człowiekowi i środowisku”) oraz następujące cele strategiczne i priorytety:

Cel strategiczny 1.

Zrównoważony rozwój poprzez poprawę stanu infrastruktury społecznej, technicznej i środowiskowej.

Priorytet 1. Dynamizacja infrastruktury społecznej.

Priorytet 2. Dynamizacja infrastruktury transportowej.

Priorytet 3. Dynamizacja infrastruktury środowiska.

Priorytet 4. Rozwój technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Cel strategiczny 2.

Wykorzystanie potencjału gminy w procesie rozwoju gospodarczego.

Priorytet 1. Wzmocnienie funkcji turystycznej, kulturalnej i rekreacyjnej.

Priorytet 2. Pobudzenie gospodarcze przedsiębiorstw i społeczności lokalnej.

Priorytet 3. Promocja gospodarcza gminy.

Priorytet 4. Współpraca w ramach partnerstw.

Cel strategiczny 3.

Podniesienie poziomu życia mieszkańców.

Priorytet 1. Stworzenie godnych warunków życia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Priorytet 2. Skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych.

Priorytet 3. Utrzymanie wysokiego poziomu kształcenia dzieci i młodzieży.

Priorytet 4. Profilaktyka zdrowotna.

Priorytet 5. Wzmocnienie i wsparcie inicjatyw lokalnej społeczności.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Marcinowice usytuowana jest w południowej części województwa dolnośląskiego, w powiecie świdnickim. Zajmuje powierzchnię 95,91 km² i jest jedną z trzynastu powiatowych jednostek terytorialnych. Graniczy z gminami: Żarów, Świdnica, Dzierżonów, Łagiewniki, Sobótka i Mietków.

Na terenie gminy funkcjonuje 19 sołectw: Biała, Chwałków, Gola Świdnicka, Gruszów, Klecin, Krasków, Kątki, Marcinowice, Mysłaków, Stefanowice, Sady, Strzelce, Szczepanów, Śmiałowice, Tworzyjanów, Tąpadła, Wirki, Wiry i Zebrzydów. Najliczniej zamieszkiwaną jednostką gminną jest sołectwo Marcinowice (881 osób), natomiast najmniej mieszkańców liczy sołectwo Krasków (46 osób).

Pod względem fizycznogeograficznym obszar gminy zajmuje fragment wschodniej części Równiny Świdnickiej na Przedgórzu Sudeckim, położony w dolinie rzeki Bystrzycy i potoku Czarna Woda, w obrębie Parku Krajobrazowego. Północno-wschodnia granica gminy biegnie wzdłuż wzgórz Kiełczyńskich i masywu Ślęży. Położenie takie stwarza możliwości rozwijania turystyki i agroturystyki.

Na terenie gminy działa 7 organizacji pozarządowych, które zajmują się m.in. promowaniem regionu, krzewieniem kultury i sportu oraz integracją środowisk lokalnych.

2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Marcinowice pytania pozwalające uzyskać opinie na temat atutów gminy, czynników, które ograniczają jej możliwości rozwojowe, a także działań, jakie należy podjąć, by uczynić ją bardziej przyjazną dla mieszkańców.

Wskazując atuty gminy, respondenci najczęściej wymieniali dogodne położenie geograficzne i komunikacyjne (w pobliżu większych miast powiatu i województwa) oraz znaczące walory krajobrazowe i przyrodnicze (Ślęzański Park Krajobrazowy, Wzgórza Kiełczyńskie i masyw Ślęży). Duże znaczenie badani przywiązywali do dobrze zrealizowanych inwestycji.

Wśród wypowiedzi mieszkańców na temat słabych stron gminy najczęściej wskazywano trudności komunikacyjne, pojawiała się także kwestia ograniczeń finansowych.

Uczestnicy badania wskazywali również działania, jakie należy podjąć, aby gminę uczynić bardziej przyjazną dla mieszkańców. Za najważniejsze uznano zwiększenie nakładów na inwestycje w infrastrukturę gminną (rozbudowa i modernizacja sieci drogowej). Do istotnych kwestii respondenci zaliczyli też utworzenie miejsca spotkań dla młodzieży.

3. DEMOGRAFIA

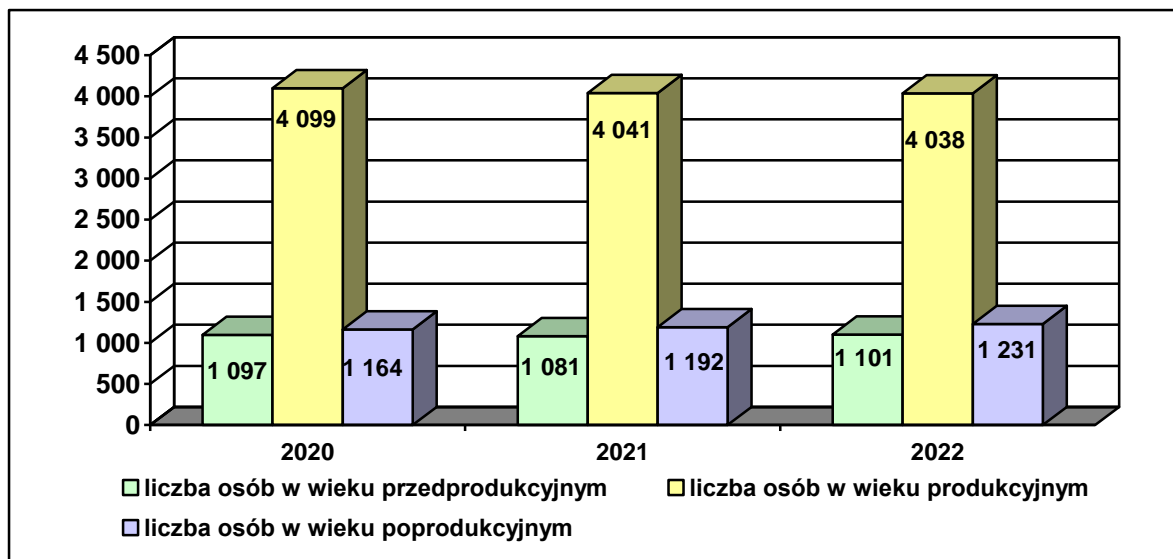
Na koniec 2022 r. gmina liczyła 6 370 osób, wśród których były 3 224 kobiety, stanowiły one 50,6% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia wynosiła w przybliżeniu 66 osób na km². Szczegółowe dane dotyczące sytuacji demograficznej gminy przedstawiają poniższe tabele i wykresy.

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1 097	1 081	1 101
liczba osób w wieku produkcyjnym	4 099	4 041	4 038
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 164	1 192	1 231
ogółem	6 360	6 314	6 370

Dane Urzędu Gminy w Marcinowicach.

Wykres 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2020-2022

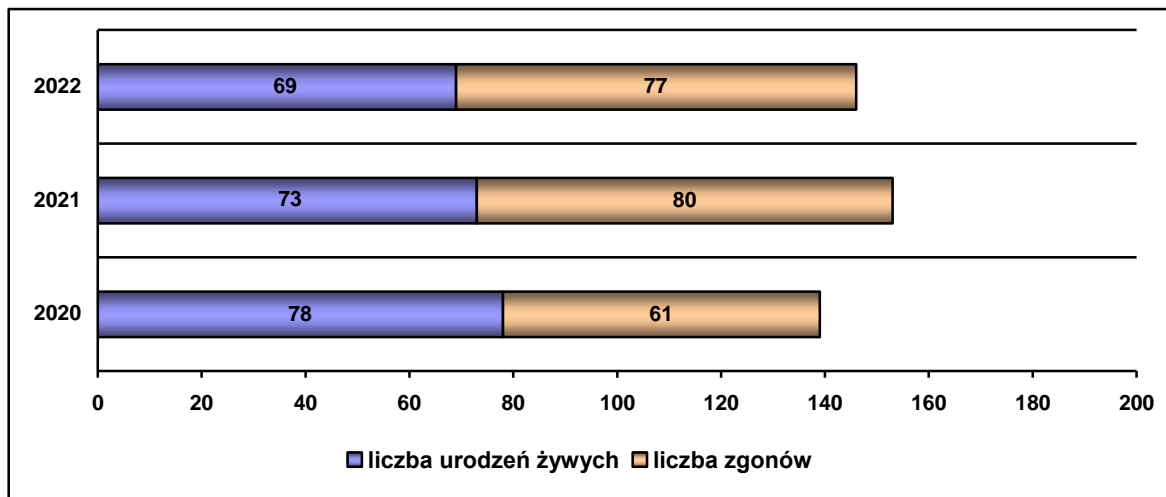
Dane Urzędu Gminy w Marcinowicach.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba urodzeń żywych	57	52	59

liczba zgonów	88	75	70
przyrost naturalny	-31	-23	-11

Dane Urzędu Gminy w Marcinowicach.

Wykres 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2020-2022

Dane Urzędu Gminy w Marcinowicach.

Analizując dane demograficzne, można stwierdzić, iż w latach 2020-2022 ogólna liczba mieszkańców gminy ulegała wahaniom. Jeśli chodzi o poszczególne grupy wiekowe, to warto zauważyć, że w rozpatrywanym okresie liczba dzieci i młodzieży zmieniała się nieznacznie, liczba starszych mieszkańców gminy zwiększała się systematycznie, natomiast liczba osób w wieku produkcyjnym z roku na rok malała. W okresie objętym analizą liczba urodzeń była niższa niż liczba zgonów, przyrost naturalny był więc wyrażony liczbą ujemną.

4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Poziom rozwoju infrastruktury technicznej w gminie Marcinowice jest zróżnicowany. Dobrze rozwinięta jest sieć wodociągowa, zaopatrująca w wodę wszystkich mieszkańców. W 2022 r. długość tej sieci wynosiła 87,06 km. Wszystkie miejscowości gminne zaopatrywane są z jednego wodociągu grupowego, opartego na ujęciach z utworów trzeciorzędowych zlokalizowanych we wsi Strzelce. W miejscowości Chwałków znajduje się rozlewnia naturalnej wody źródlanej Firmy Woda Bonart s.c. Dalszego rozwoju i nakładów inwestycyjnych wymaga sieć kanalizacyjna (32,14 km), z której korzysta ok. 34% ludności gminy. Konieczna jest również budowa sieci gazowej, której w gminie brakuje. Wywozem i składowaniem odpadów gminnych zajmuje się Zakład Oczyszczania Miasta w Świdnicy. W miejscowości Marcinowice znajduje się stacjonarny Punkt Selektywnego Zbierania

Odpadów Komunalnych (PSZOK), prowadzony przez Zakład Usług Wodnych i Komunalnych Sp. z o.o. w Strzelcach.

Długość dróg publicznych w gminie wynosi ogółem 104,53 km (w tym 18,209 km dróg gminnych). Poniżej w tabeli zawarto szczegółowe dane na temat istniejącej infrastruktury technicznej.

Tabela 5. Infrastruktura techniczna w gminie w 2022 r.

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	87,06
liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	6 370
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	32,14
liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	2 116
oczyszczalnie ścieków	
liczba oczyszczalni ścieków	1
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	2 600
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	104,53
w tym długość dróg gminnych (w km)	18,209

Dane Urzędu Gminy w Marcinowicach.

W uzupełnieniu powyższych danych warto wymienić najważniejsze spośród inwestycji realizowanych w gminie w latach 2020-2022:

- utworzenie Klubu Malucha w Wirach;
- budowa Posterunku Policji w Marcinowicach;
- budowa remizy strażackiej w miejscowości Tworzyjanów;
- budowa świetlicy wiejskiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Tworzyjanowie i Strzelcach;
- przebudowa dachu w świetlicy wiejskiej w miejscowości Tąpadła;
- wymiana dachu w świetlicy wiejskiej w Sadach;
- zakup wyposażenia do świetlicy wiejskiej w Strzelcach i Tworzyjanowie;
- rozbudowa świetlicy wiejskiej w Kątkach;
- budowa chodników w miejscowościach: Wirki, Mysłaków, Biała, Wiry, Zebrzydów, Kątki;
- przebudowa przejść dla pieszych w miejscowościach: Szczepanów, Marcinowice, Wirki;

- przebudowa drogi gminnej w Chwałkowie i Wirkach;
- modernizacja systemu oświetlenia ulicznego w miejscowościach: Wirki, Klecin;
- doświetlenie placu zabaw w Stefanowicach;
- rozbudowa oświetlenia ulicznego: Biała, Kątki, Zebrzydów, Szczepanów, Stefanowice, Marcinowice, Wirki, Gruszów, Śmiałowice, Gola Świdnicka;
- wyposażenie placów zabaw: Szczepanów, Sady, Mysłaków, Gruszów;
- modernizacja placów zabaw: Gruszów, Gola Świdnicka, Mysłaków, Kątki, Marcinowice.

5.KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Głównym korytarzem transportowym w obszarze gminy jest droga krajowa nr 35 (granica państwa – Wałbrzych – Wrocław), umożliwiająca korzystne połączenie z Wrocławiem oraz wrocławskim portem lotniczym. Ponadto w bezpośredniej bliskości znajduje się małe sportowe lotnisko w Mirosławicach. Drogi powiatowe (V klasa) i gminne stanowią wygodny układ komunikacyjny gminy. Po zdecydowanie wiodącym znaczeniu drogi krajowej nr 35 w drugiej kolejności najbardziej uczęszczaną jest droga nr 2879D na trasie Śmiałowice – Marcinowice – Wiry z jej rozgałęzieniami: drogą nr 2085D w kierunku Krasków – Klecin i drogą nr 1994D w kierunku Zebrzydów – Chwałków. Ten układ dróg zapewnia dobrą komunikację w gminie na osi wschód – zachód.

Gmina zapewnia komunikację zbiorową organizowaną w ramach porozumienia międzygminnego z Miastem Świdnica i Gminą Świdnica – obsługę świadczy Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Świdnicy. Ponadto usługi w zakresie przewozu osób realizują prywatni przewoźnicy: P.W.H.D., Transport Drogowy – Przewozy Osób Piotr Żuk Świdnica. Komunikację wewnątrz gminy dodatkowo zapewnia LIDER Świdnica, który świadczy usługę dowozu dzieci do szkół. Na terenie gminy funkcjonują również stacje kolejowe w miejscowościach Szczepanów i Marcinowice.

6. GOSPODARKA

Gmina Marcinowice ma charakter rolniczy. Użytki rolne zajmują ok. 80 km², tj. ponad 83% powierzchni gminy. Lasy stanowią ok. 8,9% jej powierzchni. Poniższe tabele przedstawiają strukturę gruntów i gospodarstw w gminie.

Tabela 6. Użytki rolne, lasy i grunty leśne

powierzchnia gminy ogółem (w ha)	9 591
powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)	8 027
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)	849
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków	603

Dane Urzędu Gminy w Marcinowicach.

Ze względu na urodzajne gleby gmina ma charakter typowo rolniczy. Ponadto posiada bogate złoża kopalin, głównie granitu, kwarcu, kaolinu oraz żwiru i piasku. Na terenie gminy znajdują się także duże zasoby wód głębinowych, częściowo wykorzystywanych przez wodociągi gminne z własnym ujęciem w Strzelcach, dostarczającym wodę do wszystkich miejscowości.

W latach 2020-2021 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie rosła. Większość z nich działała w sektorze prywatnym, głównie były to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Według danych statystycznych GUS-u najwięcej podmiotów gospodarczych w gminie prowadziło działalność w sferze handlu hurtowego i detalicznego oraz napraw pojazdów samochodowych. Kolejnymi sferami widocznie wyróżniającymi się były budownictwo oraz przetwórstwo przemysłowe. Dane dotyczące podmiotów gospodarczych w gminie zawiera poniższa tabela.

Tabela 7. Podmioty gospodarki narodowej na terenie gminy

zakres danych	2020	2021	2022
liczba podmiotów gospodarki narodowej ogółem	649	681	b.d.
liczba podmiotów prowadzących działalność opartą na tzw. wpisie do ewidencji działalności gospodarczej	63	47	b.d.
w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	489	513	b.d.

Dane Urzędu Gminy w Marcinowicach.

7. ZASOBY I DODATKI MIESZKANIOWE

W 2022 r. gmina Marcinowice posiadała w swoich zasobach 8 mieszkań komunalnych o łącznej powierzchni 409,42 m², w których zamieszkiwało 12 osób. Jeśli chodzi o mieszkania socjalne, to w 2022 r. gmina dysponowała 4 takimi lokalami o łącznej powierzchni 162,3 m², w których zamieszkiwało 10 osób. Dane szczegółowe

dotyczące sytuacji mieszkaniowej w gminie Marcinowice w latach 2020-2022 zawiera poniższa tabela.

Tabela 8. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba mieszkań komunalnych	8	8	8
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	409,42	409,42	409,42
liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	12	12	12
liczba mieszkań socjalnych	4	4	4
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań socjalnych (w m ²)	162,3	162,3	162,3
liczba osób mieszkających w mieszkaniach socjalnych	11	11	10

Dane Urzędu Gminy w Marcinowicach.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, świadczona jest pomoc pieniężna zwana dodatkiem mieszkaniowym, a tej formy wsparcia udziela Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 9. Dodatki mieszkaniowe w gminie w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy	7	6	4
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	36	36	20
Wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	5 772,16	6 986,60	3 962,04

Dane Urzędu Gminy w Marcinowicach.

8. EDUKACJA I KULTURA

W roku szkolnym 2022/2023 w gminie funkcjonował żłobek, 3 placówki wychowania przedszkolnego (1 przedszkole i 2 oddziały przedszkolne w szkołach) oraz 2 szkoły podstawowe. Dane na temat żłobków, placówek wychowania przedszkolnego i szkół w gminie oraz podopiecznych i nauczycieli w nich zatrudnionych zawierają tabele zamieszczone poniżej.

Tabela 10. Opieka nad dziećmi do lat 3 w gminie w roku szkolnym 2022/2023

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci objętych opieką	liczba opiekunów
żłobek lub klub dziecięcy	1	24	3
w tym prowadzone przez gminę	1	24	3
w tym prowadzone przez inne podmioty	0	0	0

Dane Urzędu Gminy w Marcinowicach.

Tabela 11. Placówki wychowania przedszkolnego w gminie w roku szkolnym 2022/2023

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
placówki wychowania przedszkolnego	3	124	11
w tym przedszkola	1	75	6
w tym oddziały przedszkolne w szkołach	2	49	5

Dane Urzędu Gminy w Marcinowicach.

Tabela 12. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2022/2023

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
szkoły podstawowe	2	440	56

Dane Urzędu Gminy w Marcinowicach.

Tabela 13. Wykaz placówek opieki nad dziećmi oraz placówek systemu oświaty działających w gminie w roku szkolnym 2022/2023

nazwa placówki	adres placówki
Klub Malucha	Wiry 61, 58-124 Marcinowice
Publiczne Przedszkole w Marcinowicach	ul. T. Gajcego 8, 58-124 Marcinowice
Szkoła Podstawowa w Strzelcach	Strzelce 2, 58-124 Marcinowice
Szkoła Podstawowa w Marcinowicach	ul. Kolejowa 18, 58-124 Marcinowice

Dane Urzędu Gminy w Marcinowicach.

Ośrodkiem życia kulturalnego w gminie jest Centrum Kulturalno-Biblioteczne, które powstało z połączenia Gminnego Ośrodka Kultury i Gminnej Biblioteki Publicznej z siedzibą w Wirach. Centrum Kultury prowadzi wielokierunkową działalność mającą na celu inspirowanie lokalnej społeczności do aktywnego uczestnictwa w kulturze, czytelnictwie, a także promowanie gminy Marcinowice.

Na terenie gminy działa 17 świetlic wiejskich zlokalizowanych w miejscowościach: Biała, Chwałków, Gola Świdnicka, Gruszów, Kątki, Klecin, Marcinowice, Mysłaków, Sady, Strzelce, Szczepanów, Śmiałowice, Tąpadła, Tworzyjanów, Wirki, Wiry, Zebrzydów. Przy współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w świetlicach organizowane są zajęcia dla dzieci i młodzieży. Poniższe tabele zawierają dane dotyczące placówek kultury na terenie gminy Marcinowice.

Tabela 14. Placówki kultury w gminie w 2022 r.

typ placówki	liczba placówek	liczba osób objętych ofertą	liczba pracowników
ośrodki kultury	1	społeczność gminy	6
świetlice	17	społeczność gminy	15
biblioteki i filie	2	społeczność gminy	2

Dane Urzędu Gminy w Marcinowicach.

Tabela 15. Wykaz placówek kultury w 2022 r.

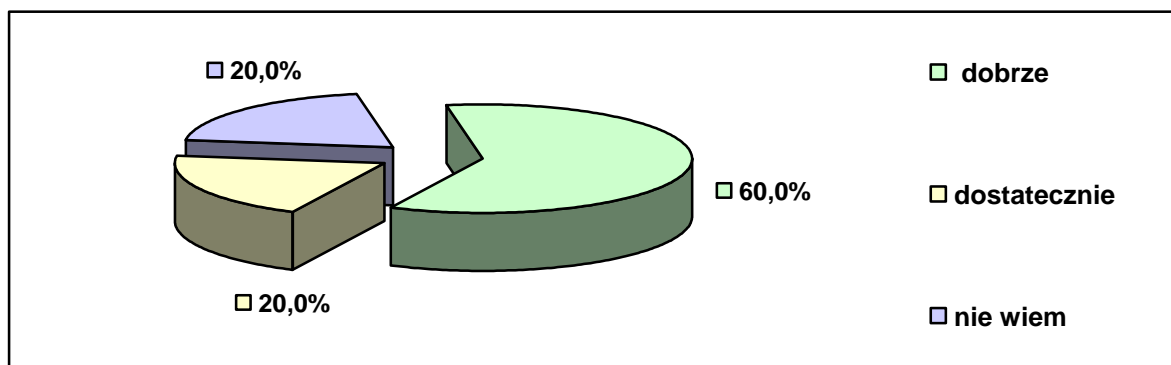
lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Centrum Kulturalno-Biblioteczne	ul. Tuwima 2, 58-124 Marcinowice
2.	Gminna Biblioteka Publiczna	Wiry 10a, 58-124 Marcinowice
3.	Filia Gminnej Biblioteki Publicznej	Szczepanów 9a, 58-124 Marcinowice
4.	Świetlice wiejskie	w 17 miejscowościach gminy

Dane Urzędu Gminy w Marcinowicach.

Dane pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym pozwoliły poznać opinie mieszkańców na temat oferty edukacyjnej, opieki przedszkolnej, opieki nad dziećmi do lat 3 i oferty kulturalnej w gminie.

Uczestnicy badania bardzo pozytywnie ocenili jakość oferty edukacyjnej szkół w gminie. Według 60% respondentów jest ona dobra, a kolejne 20% ankietowanych przyznało, że jest dostateczna. Trudności z odniesieniem się do tej kwestii miało 20% pytanym. Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi na pytanie dotyczące oferty edukacyjnej.

Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?

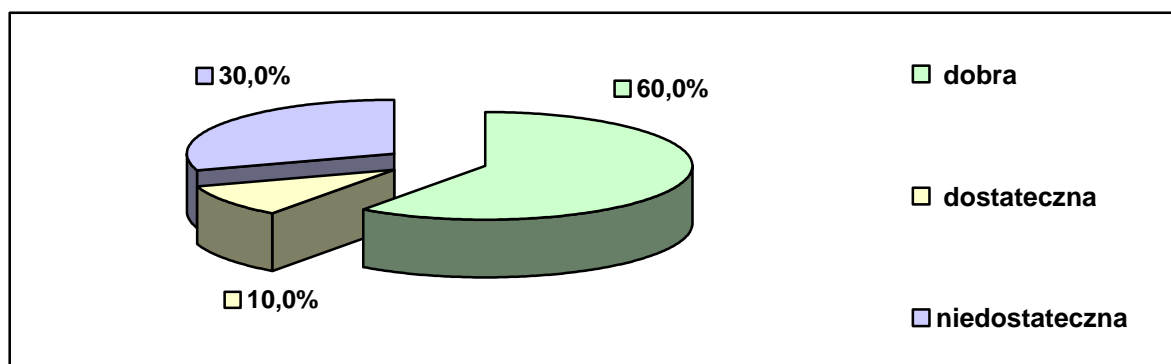

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Jeśli chodzi o ofertę opieki nad dziećmi do lat 3 oraz ofertę opieki przedszkolnej w gminie, to 50% respondentów stwierdziło, że zaspokaja ona potrzeby w tym zakresie. Jednocześnie 20% badanych wyraziło odmienną opinię. Ponadto 30% ankietowanych nie potrafiło jednoznacznie wypowiedzieć się w tej sprawie.

Pozytywnie oceniono obecną ofertę kulturalną w gminie, bowiem według 60% respondentów jest ona dobra, z kolei 10% badanych stwierdziło, że jest dostateczna. Jednak 30% ankietowanych przyznało, że jest ona niedostateczna. Rozkład odpowiedzi dotyczący atrakcyjności i jakości oferty kulturalnej w gminie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 4. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

9. OCHRONA ZDROWIA

Na terenie gminy Marcinowice funkcjonują 3 niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej oraz działają apteka i punkt apteczny. Dane zawarto w poniższej tabeli.

Tabela 16. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2022 r.

liczba zakładów opieki zdrowotnej ogółem	3
w tym liczba niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej	3
liczba aptek i punktów aptecznych	2

Dane Urzędu Gminy w Marcinowicach.

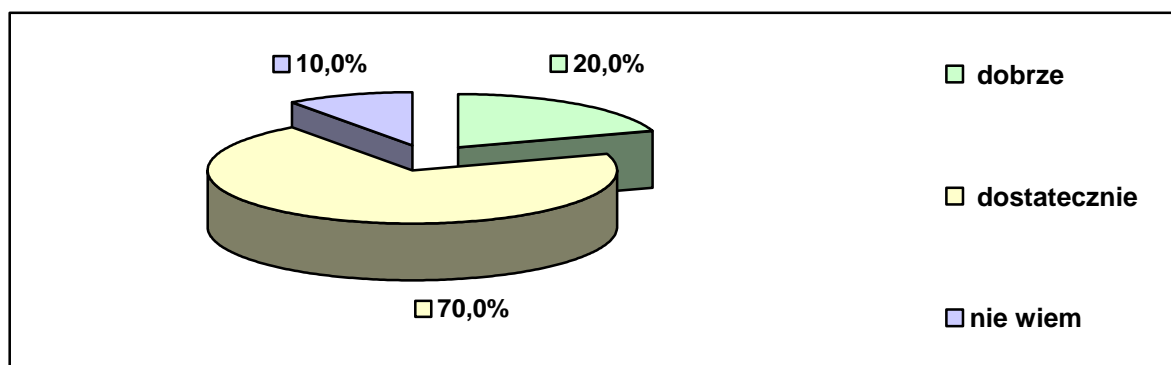
Zadania z zakresu opieki medycznej realizuje na terenie gminy Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Aga Med” w Wirach, z filią w Strzelcach oraz Praktyka Lekarza Rodzinnego w Marcinowicach. Dane szczegółowe dotyczące zakładów opieki zdrowotnej i aptek w gminie przedstawia tabela poniżej.

Tabela 17. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w gminie w 2022 r.

I.p.	podmiot	adres
1.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Aga Med”	Wiry 16b, 58-124 Marcinowice
2.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Aga Med”	Strzelce 36a, 58-124 Marcinowice
3.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Lekarza Rodzinnego	ul. Staffa 1, 58-124 Marcinowice
4.	Apteka „Salus”	ul. Staffa 2, 58-124 Marcinowice
5.	Punkt Apteczny „Nad Potokiem”	Strzelce 70/2, 58-124 Marcinowice

Dane Urzędu Gminy w Marcinowicach.

Szeroko pojęta tematyka ochrony zdrowia znalazła odzwierciedlenie w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania. Rozkład odpowiedzi na temat ocen mieszkańców odnoszących się do funkcjonowania ochrony zdrowia w gminie ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 5. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie ochrony zdrowia?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Prawie wszyscy biorący udział w badaniu mieszkańcy pozytywnie ocenili ofertę w zakresie ochrony zdrowia: 70% badanych uznało ją za dostateczną, a 20% ankietowanych przyznało, że jest dobra. Zdania w tej sprawie nie wyraziło 10% pytanych.

10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Na bazę służącą uprawianiu sportu i rekreacji w gminie Marcinowice składają się m.in. obiekty:

- kompleks sportowy Orlik w Szczepanowie;
- kompleks sportowy Orlik w Wirkach;
- boiska do piłki nożnej w Marcinowicach, Wirach i Szczepanowie;
- sale gimnastyczne przy placówkach oświatowych;
- boiska do piłki nożnej zlokalizowane w pozostałych miejscowościach gminy;
- place zabaw i siłownie zewnętrzne.

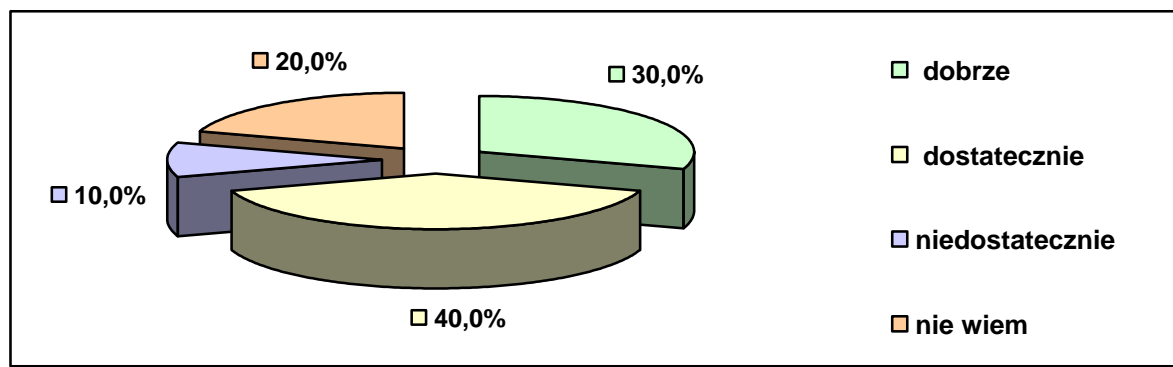
Propagowaniem kultury fizycznej w gminie zajmują się również działające na jej terenie kluby sportowe:

Gmina Marcinowice położona jest we wschodniej części Równiny Świdnickiej na Przedgórzu Sudeckim, w dolinach rzeki Bystrzycy i potoku Czarna Woda. Na wschodzie graniczy ze Ślęzańskim Parkiem Krajobrazowym, w którego otulinie leży aż siedem miejscowości: Tąpadła, Wiry, Wirki, Mysłaków, Sady, Biała i Chwałków. Południowo-wschodnia granica gminy biegnie wzdłuż Wzgórz Kiełczyńskich i masywu Ślęży (718 m n.p.m.). Gmina posiada ogromny potencjał w dziedzinie turystyki i rekreacji. Malownicze położenie wsi Sady i Tąpadła u podnóża Ślęży, walory krajobrazowe i dobra dostępność komunikacyjna umożliwiają rozwój turystyki pieszej i rowerowej oraz agroturystyki. Przez gminę Marcinowice przebiega m.in. międzynarodowa trasa rowerowa EuroVelo 9 – tzw. „Szlak Bursztynowy” łączący Bałtyk z Morzem Śródziemnym. Lokalna baza noclegowa zapewnia wiele miejsc noclegowych o różnym charakterze i standardzie, od zabytkowego zespołu pałacowego, poprzez hotele i zajazdy. Gmina Marcinowice znana jest również z pięknych sadów znajdujących się u podnóża Góry Ślęży oraz rozwijającego się warzywnictwa.

O wartościach kulturowych gminy Marcinowice decyduje historia poszczególnych miejscowości oraz zachowane zabytki, do których należą nie tylko obiekty architektoniczne, lecz także zespoły pałacowo-parkowe i pomniki przyrody.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym poproszono uczestników badania o ocenę oferty w zakresie sportu i rekreacji w gminie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Na podstawie uzyskanych opinii można stwierdzić, iż mieszkańcy, którzy zdecydowali się wziąć udział w badaniu, doceniają podejmowane w gminie działania na rzecz tworzenia, a następnie rozwijania oferty w zakresie sportu i rekreacji, a sama oferta została pozytywnie oceniona przez respondentów, bowiem 30% ankietowanych uznało ją za dobrą, a 40% badanych przyznało, że jest dostateczna. Za ledwie 10% uczestników badania oceniło tę ofertę negatywnie. Trudności z odniesieniem się do tej kwestii miało 20% pytanych.

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Według danych udostępnionych na potrzeby niniejszego dokumentu przez Posterunek Policji w Marcinowicach, w latach 2020-2022 na terenie gminy Marcinowice stwierdzono ogółem: 93 przestępstwa w 2020 r., 78 przestępstw w 2021 r. i 89 przestępstw w 2022 r., w tym przestępstwa popełnione przez osoby nieletnie to po 1 przypadku w 2020 r. i 2021 r. oraz 2 przypadki w 2022 r. Dane szczegółowe dotyczące przestępstw w odniesieniu do mieszkańców gminy w rozbiu na poszczególne kategorie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Przestępstwa odnotowane w gminie w latach 2020-2022

zakres danych	liczba przestępstw 2020	liczba przestępstw 2021	liczba przestępstw 2022
stwierdzono ogółem przestępstw:	93	78	89
w tym popełnionych przez nieletnich:	1	1	2
w tym według poszczególnych kategorii przestępstw:			
przeciwko życiu i zdrowiu	1	0	1
przeciwko wolności	0	0	0
przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	17	23	19

przeciwko mieniu	36	25	21
przeciwko rodzinie i opiece	2	2	5
przeciwko wiarygodności dokumentów	0	1	0
przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	0	0	0
z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	6	11	9

Dane Posterunku Policji w Marcinowicach.

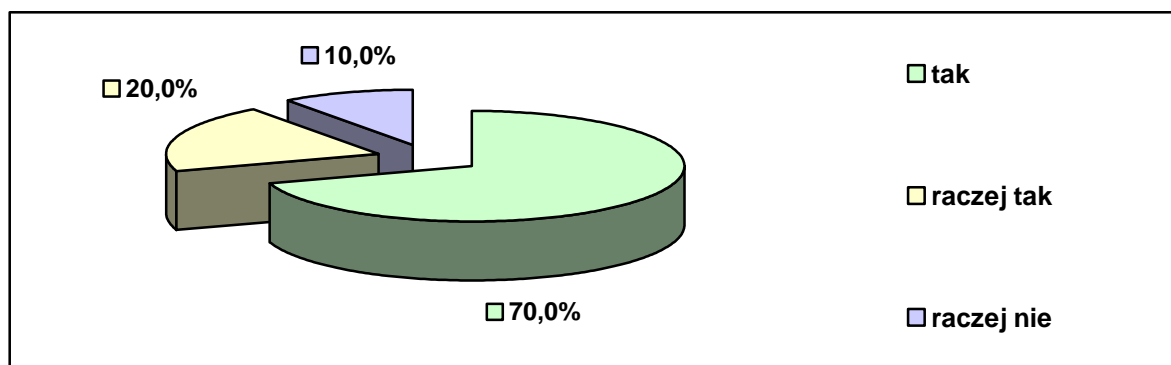
Do najczęściej popełnianych przestępstw w 2022 r. należały: przestępstwa przeciwko mieniu (21 przypadków, o 4 mniej w porównaniu z 2021 r.), przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji (19 przypadków, o 4 mniej w porównaniu z 2021 r.) oraz przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (9 przypadków, o 2 mniej niż w roku poprzednim).

Funkcjonariusze Posterunku Policji w Marcinowicach przeprowadzali na terenie gminy interwencje domowe. W wyniku podejmowanych działań wprowadzane były procedury „Niebieskie Karty”. W 2020 r. policjanci wszczęli 22 takie procedury, w 2021 r. – 20, i w 2022 r. 24 procedury.

Według danych Sądu Rejonowego w Świdnicy, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej prowadzi: 4 sprawy dotyczące warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności, 2 sprawy dotyczące warunkowego przedterminowego zwolnienia, 12 spraw dotyczących warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności bez dozoru kuratora z nałożonymi obowiązkami, 13 spraw dotyczących kary ograniczenia wolności oraz 2 nadzory z art.181a kkw. Łącznie prowadzone są 33 sprawy wobec mieszkańców gminy Marcinowice.

W badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Marcinowice pytanie na temat ich poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 7. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

90% ankietowanych stwierdziło, że w miejscu zamieszkania czują się bezpiecznie lub raczej bezpiecznie. 10% respondentów było przeciwnego zdania.

12. POMOC SPOŁECZNA

Na koniec 2022 r. kadrę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach stanowiło 10 pracowników. Dane na temat stanu zatrudnienia w Ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 19. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2022 r.

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	1	0
pracownicy socjalni	3	0
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	1	0
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0
pozostali pracownicy	5	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

Tabela 20. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2022 r.

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie		liczba osób		
		kadra kierownicza	pracownicy socjalni	
wykształcenie	wyższe kierunkowe	1	3	
	wyższe niekierunkowe	0	0	
	średnie kierunkowe	0	0	
	średnie niekierunkowe	0	0	
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	posiadana	1	0
		w trakcie realizacji	0	0
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	0	0
		w trakcie realizacji	0	0
	specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	0	0
		w trakcie realizacji	0	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. W 2022 r. w gminie Marcinowice na jednego pracownika socjalnego przypadało 2 123 mieszkańców, ale objętych pracą socjalną było 21,3 rodzin, w związku z czym gmina spełnia ustawowe wymagania.

Z końcem 2022 r. wykształcenie wyższe kierunkowe posiadał kierownik Ośrodka i 3 pracowników socjalnych.

Przepisy prawa dokładnie precyzują, kto i kiedy może skorzystać ze wsparcia udzielanego przez powołane do tego instytucje. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych w latach 2020-2022 w gminie Marcinowice na pomoc jej mieszkańcom.

Tabela 21. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2020-2022

wielkość wydatków (w zł)	2020	2021	2022
ogółem	1 193 099,47	1 456 738,78	2 613 799,76

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

Wartość środków przeznaczanych w gminie na pomoc społeczną w analizowanym okresie systematycznie rosła.

Tabela 22. Środki finansowe pozyskane ze źródeł zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej (projekty, środki z budżetu UE) w latach 2020-2022

wielkość środków finansowych pozyskanych ze źródeł zewnętrznych (w zł)	2020	2021	2022
ogółem	33 943,18	37 408,25	89 246,71

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

Warto dodać, że w latach 2020-2022 r. na realizację zadań z zakresu polityki społecznej pozyskiwano środki finansowe ze źródeł zewnętrznych, których wartość wzrastała w trakcie rozpatrywanego okresu.

W wykonywaniu zadań z zakresu pomocy społecznej GOPS współdziałał z innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, ochroną zdrowia, Policją, powiatowym urzędem pracy, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Współpraca ta wpływa na prawidłowe identyfikowanie zapotrzebowania na pomoc, zgodnie z obowiązującymi przepisami, a co się z tym

wiąże – pośrednio wpływa na trafność udzielanego wsparcia i właściwą dystrybucję środków.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2020-2022.

Tabela 23. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	168	174	167
liczba rodzin	145	153	148
liczba osób w rodzinach	265	294	260
udział liczby osób w rodzinach w ogólnej liczbie ludności gminy	4,2%	4,6%	4,1%

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2020-2022 ulegała wahaniom. Analogicznie wypadał udział beneficjentów systemu pomocy społecznej w ogóle ludności gminy. Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnych tabelach informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w 2022 r.

Tabela 24. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2022r.

wiek odbiorców	liczba osób
0-17 lat	46
18-25 lat	194
26-35 lat	
36-45 lat	
46-55 lat	
56-65 lat	73
66 lat i więcej	
razem	313

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

Tabela 25. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2022 r.

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 lat, którym przyznano pomoc według decyzji administracyjnych
pracuje	15
pracuje dorywczo	46

nie pracuje	150
studiuje	0
uczy się	8
na rencie	30
na emeryturze	35
na zasiłku dla bezrobotnych	5
bezrobotny bez prawa do zasiłku	53

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

Analiza aktywności zawodowej dorosłych odbiorców pomocy społecznej wykazała, że najliczniejszą grupę stanowiły osoby niepracujące. Szczegółowe dane liczbowe dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2020-2022 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2020-2022

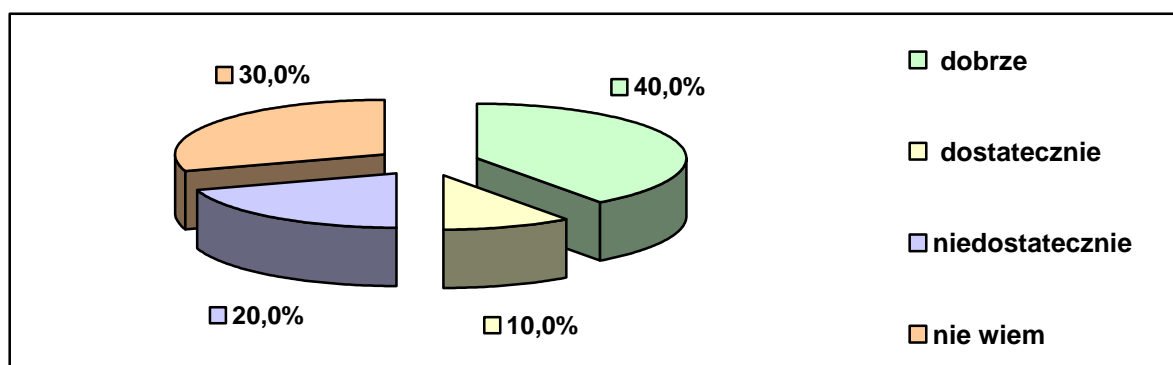
powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
ubóstwo	74	86	86	123	149	131
bezdomność	5	6	3	5	6	3
potrzeba ochrony macierzyństwa	4	5	3	23	36	19
bezrobocie	47	47	47	86	89	73
niepełnosprawność	72	78	76	145	150	145
długotrwała lub ciężka choroba	106	120	110	193	238	197
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	23	21	17	73	76	59
w tym rodziny niepełne	8	10	8	21	26	27
w tym rodziny wielodzietne	4	6	5	26	41	30
przemoc domowa	1	1	3	1	3	7
alkoholizm	27	29	29	34	41	41
narkomania	0	0	0	0	0	0
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	3	2	1	3	2
zdarzenie losowe	10	8	4	18	26	4
sytuacja kryzysowa	0	0	1	0	0	2
klęska żywiołowa lub ekologiczna	6	5	105	19	6	246

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2020-2022 były długotrwała lub ciężka choroba i niepełnosprawność. W obu przypadkach liczba rodzin korzystających ze wsparcia ulegała wahaniom. Istotnymi przyczynami udzielania mieszkańcom gminy wsparcia ze strony pomocy społecznej były wzrastające pod względem liczby rodzin ubóstwo oraz utrzymujące się na tym samym poziomie bezrobocie. Zauważalnymi powodami przyznawania wsparcia były: alkoholizm oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W pierwszym przypadku odnotowano wzrost liczby rodzin, którym udzielano pomocy, zaś w drugim nieznaczny spadek.

W badaniach ankietowych przeprowadzonych na potrzeby niniejszego opracowania poruszono kwestię oceny realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania ubóstwu. Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi.

Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Połowa badanych pozytywnie oceniła te działania, uznając je za dostateczne lub dobre. Problemy z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie miało 30% respondentów, a 20% badanych oceniło je negatywnie.

Trudności rodzin, będące jednym z warunków udzielania świadczeń z pomocy społecznej, wpływały nie tylko na wysokość pomocy finansowej, ale także na formę udzielanego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wsparcia. Dane liczbowe dotyczące różnych form wsparcia za lata 2020-2022 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 27. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2020-2022

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
pieniężna	146	156	148	143	149	146	263	289	253

rzeczowa	22	25	21	12	19	11	48	55	43
praca socjalna	X	X	X	69	118	64	128	285	129
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	69	28	22	128	74	51
schronienie	1	6	1	1	6	1	1	6	1
usługi opiekuńcze	1	3	2	1	3	2	1	4	3
specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

W latach 2020-2022 na terenie gminy Marcinowice najwięcej rodzin korzystało ze wsparcia finansowego, głównie w postaci zasiłków, a liczba rodzin, którym przyznano takie świadczenie, ulegała zmianom, zachowując trend wzrostowy. W mniejszym stopniu mieszkańcom przyznawano wsparcie w formie pracy socjalnej, a liczba rodzin w tym okresie również wahała się, wykazując tendencję wzrostową. Kolejną formą przyznanego wsparcia była pomoc rzeczowa, która najczęściej świadczona jest w postaci posiłków, ubrań bądź sprzętów codziennego użytku, a liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, również ulegała wahaniom.

Ważnym narzędziem pracy socjalnej jest **kontrakt socjalny**, czyli umowa zawarta przez pracownika socjalnego z rodziną lub osobą ubiegającą się o pomoc. Celem kontraktu jest przewyciężenie trudnej sytuacji życiowej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Kontrakt określa zobowiązania i uprawnienia obu stron, a do wykonywania pewnych działań w oznaczonym terminie zobowiązują się zarówno osoba korzystająca ze świadczeń, jak i pracownik socjalny. W 2021 r. zawarto 6 takich kontraktów, natomiast w 2022 r. w gminie Marcinowice zawarto 1 kontrakt socjalny.

Istotnym wsparciem dla beneficjentów pomocy społecznej jest pomoc **asystenta rodziny**, który przydzielany jest rodzinie na podstawie wywiadu środowiskowego, przeprowadzonego w danej rodzinie przez pracownika socjalnego po otrzymaniu informacji o trudnościach rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (z uwzględnieniem takich problemów, jak brak pracy, nałogi czy inne trudności, które mogą mieć wpływ na zagrożenie bezpieczeństwa dziecka). W 2022 r. 9 rodzin niewydolnych wychowawczo, w których wychowywało się 25 dzieci, skorzystało z takiej formy pomocy. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące pracy asystentów rodziny w gminie w latach 2020-2022.

Tabela 28. Asystenci rodziny w gminie w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba asystentów rodziny	1	1	1
liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	5	7	9
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	13	22	25
przeciętny czas pracy z rodziną (miesiące)	12	12	12
koszty ponoszone przez gminę z tytułu zatrudnienia asystenta rodziny (w zł)	44 557,59	48 511,26	48 462,34

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

Osoby niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, dla których pomoc w postaci usług opiekuńczych okazywała się niewystarczająca dla zaspokojenia ich podstawowych potrzeb życiowych, z uwagi na konieczność zapewnienia im całodobowej opieki (z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności), były kierowane przez GOPS do domów pomocy społecznej. Dane dotyczące liczby skierowań do DPS-ów i liczby osób w nich przebywających przedstawia kolejna tabela.

Tabela 29. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba osób z gminy skierowanych do DPS-u	5	8	10
liczba osób z gminy przebywających w DPS-ie	5	8	10
koszty ponoszone przez gminę w tytułu pobytu mieszkańców w DPS-ie (w zł)	115 091	197 376	280 746

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

Szczególną formą pomocy jest **Karta Dużej Rodziny**. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci: w wieku do 18. roku życia; w wieku do 25. roku życia w przypadku, gdy dziecko się uczy; bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Od 1 stycznia 2019 r. prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje również wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. Dane na temat Kart Dużej Rodziny w gminie Marcinowice zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 30. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba wydanych kart	23	49	274
liczba rodzin objętych wsparciem	10	12	117
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	6	26	57

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej GOPS w Marcinowicach przyznawał mieszkańcom gminy **świadczenia rodzinne**. W latach 2020-2022 wielkość środków finansowych, jakie na ten cel przeznaczano, stale rosła (z 1 721 210,49 zł w 2020 r. do 2 092 909,64 zł w 2022 r.), natomiast liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie rodzinne, z roku na rok malała. Dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 31. Świadczenia rodzinne w gminie w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
łączna wartość przyznanych świadczeń rodzinnych (w zł)	1 721 210,49	1 794 296,63	2 092 909,64
liczba osób, którym przyznano świadczenie	479	429	420

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

Dane szczegółowe obejmujące liczbę i rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w rozpatrywanym okresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 32. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2020-2022

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
	2020	2021	2022
zasiłek rodzinny	3 483	2 869	2 613
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	8	11	8
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	63	79	61
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowania dziecka	103	117	79
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	222	206	256
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	205	177	169
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	558	557	573

dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	624	505	539
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	26	36	25
zasiłek pielęgnacyjny	1 336	1 294	1 436
świadczenie pielęgnacyjne	357	406	515
specjalny zasiłek opiekuńczy	49	52	53
zasiłek dla opiekuna	36	24	1
świadczenie rodzicielskie	137	147	181
razem	7 207	6 480	6 509

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

W latach 2020-2022 ogólna liczba wszystkich świadczeń rodzinnych przyznanych mieszkańcom gminy ulegała wahaniom. Podstawowym świadczeniem rodzinnym jest zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka.

Kolejność trzech najliczniej udzielanych dodatków do zasiłku rodzinnego była w latach 2020-2022 podobna: najczęściej przyznawano mieszkańcom dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania oraz z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego.

Poza zasiłkiem rodzinnym jednym z najczęściej wypłacanych mieszkańcom gminy świadczeń był zasiłek pielęgnacyjny, który przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki dla osoby niezdolnej do samodzielnej egzystencji.

Na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci wypłacane są również **świadczenia wychowawcze**. Ich celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Od 1.04.2016 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizował Program Rodzina 500+. Od 2022 r. świadczenie zaczął realizować Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Szczególną formą wsparcia jest wypłacane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży świadczenie „**Za życiem**”. Z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przyznaje się na to dziecko **jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł**. Świadczenie przysługuje

matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód. W rozpatrywanym okresie w gminie Marcinowice przyznano 1 takie świadczenie w 2020 r., 2 świadczenia w 2021 r. i ponownie 2 świadczenia w 2022 r.

W ramach programu „**Posiłek w szkole i w domu**” pomoc otrzymało 20 dzieci i 46 osób dorosłych w 2020 r., 15 dzieci i 50 osób dorosłych w 2021 r., w 2022 r. zaś 18 dzieci i 53 osoby dorosłe.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał także wsparcia w formie świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które przyznawane jest na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 33. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	27	25	21
liczba przyznanych świadczeń	34	32	27
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	152 045,68	157 900,60	148 355,10

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest główną instytucją udzielającą wsparcia w gminie. Należy wszakże zaznaczyć, że mieszkańcy mogą korzystać z pomocy jednostek usytuowanych poza gminą Marcinowice, które jednak obejmują swoim wsparciem teren gminy. Wykaz tych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 34. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2022 r.

lp.	nazwa instytucji	adres instytucji
1.	Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych	ul. Pionierów Ziemi Świdnickiej 14, 58-100 Świdnica
2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Wałbrzyska 15, 58-100 Świdnica
3.	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	ul. Wałbrzyska 15, 58-100 Świdnica
4.	Powiatowy Urząd Pracy	ul. M. Skłodowskiej-Curie 5,

		58-100 Świdnica
5.	Sąd Rejonowy w Świdnicy	
6.	Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Świdnicy	ul. Okulickiego 2-4, 58-100 Świdnica
7.	Komenda Powiatowa Policji w Świdnicy	ul. Jagiellońska 23, 58-100 Świdnica
8.	Środowiskowy Dom Samopomocy	ul. Kozara-Słobuckiego 32, 58-100 Świdnica

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Świdnicy w roku szkolnym 2021/2022 obejmował dzieci i młodzież z terenu gminy Marcinowice wsparciem, które przybierało następujące formy:

- 133 dzieci objęto diagnozą psychologiczną, pedagogiczną lub logopedyczną,
- 1 indywidualna terapia psychologiczna,
- 1 indywidualna terapia pedagogiczna,
- 12 indywidualnych terapii logopedycznych,
- 13 porad bez badań,
- 2 terapie EEG Biofeedback,
- 10 spotkań z rodzicami.

Udzielano także pomocy i porad rodzicom i opiekunom dziecka oraz wspierano przedszkola, szkoły i nauczycieli w zakresie organizowania procesu edukacyjnego i wychowawczego oraz rozwiązywania problemów dydaktyczno-wychowawczych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy w odniesieniu do mieszkańców gminy realizuje m.in. zadania w zakresie pieczy zastępczej. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące działalności PCPR-u.

Tabela 35. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	3	1	0
liczba dzieci z gminy adoptowanych	1	0	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	1	0	1
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	4	0	0
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	7	3	4
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	4	3	3

liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	1	0	1
liczba usamodzielnionych dzieci z gminy	0	0	0

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy.

13. BEZROBOCIE

Sytuacja na rynku pracy w gminie Marcinowice na przestrzeni ostatnich lat była zmienna, bowiem wahała się liczba zarejestrowanych w urzędzie pracy osób bezrobotnych. Liczba bezrobotnych kobiet również ulegała wahaniom w analizowanym okresie, jednak należy podkreślić, że w latach 2020-2022 kobiety stanowiły niemal połowę ogółu osób pozostających bez pracy. Udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym wahał w trakcie rozpatrywanego okresu. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 36. Stan bezrobocia w gminie w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba osób w wieku produkcyjnym	4 099	4 041	4 038
liczba bezrobotnych w gminie ogółem	135	93	97
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	72	42	48
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	3,3%	2,3%	2,4%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świdnicy.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2020-2022 w powiecie świdnickim, województwie dolnośląskim i w kraju.

Tabela 37. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
stopa bezrobocia w powiecie świdnickim	6,8%	5,6%	5,2%
stopa bezrobocia w województwie dolnośląskim	5,6%	4,8%	4,4%
stopa bezrobocia w kraju	6,2%	5,4%	5,1%

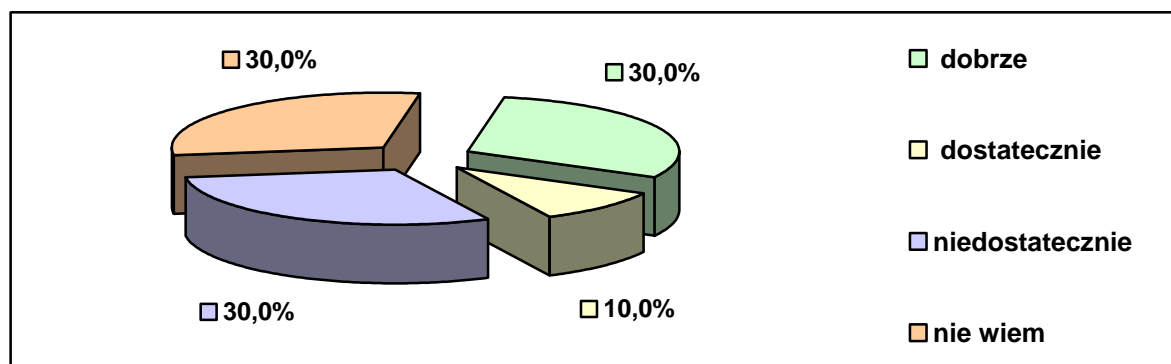
Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świdnicy i Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2020-2022 powiat świdnicki charakteryzował się wyższą w stosunku do województwa dolnośląskiego i całego kraju stopą bezrobocia. Zarówno w województwie, powiecie, jak i w kraju poziom bezrobocia malał w trakcie rozpatrywanego okresu.

W gminie Marcinowice bezrobocie było czwartym, biorąc pod uwagę liczbę rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej. W ostatnich latach jego poziom ulegał wahaniom, ale skutki pozostawania bez pracy mogą być dotkliwie odczuwane w rodzinach, szczególnie tych najuboższych, gdzie pojawiły się uzależnienia, konflikty, problemy wychowawcze. Zjawiska te, występujące długotrwale, prowadzą do ich rozpadu, a niektórzy członkowie takich rodzin zmuszeni są szukać pomocy w wyspecjalizowanych instytucjach.

Uczestników przeprowadzonego na potrzeby niniejszego opracowania badania poproszono o ocenę realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Działania realizowane w gminie w zakresie przeciwdziałania bezrobociu zostały ocenione negatywnie przez 30% badanych. Jednocześnie 10% uznało je za dostateczne, a 30% za dobre. Pozostałe 30% ankietowanych nie potrafiło tych działań ocenić.

14. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność to zjawisko społeczne polegające na braku domu lub miejsca stałego pobytu gwarantującego jednostce lub rodzinie poczucie bezpieczeństwa, zapewniającego schronienie przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi i zaspokojenie podstawowych potrzeb na poziomie uznawanym w danym społeczeństwie za wystarczający.

Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w gminie Marcinowice z powodu bezdomności w latach 2020-2022 ograniczała się do kilku przypadków, co uwidacznia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 38. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS-u z powodu bezdomności w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba rodzin	5	6	3
liczba osób w rodzinach	5	6	3

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

15. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY DOMOWEJ

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 41 nakłada na samorządy lokalne szereg zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Na sfinansowanie realizacji tych zadań zapewniono dodatkowe środki z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych. Poniższa tabela prezentuje dane na temat wielkości środków uzyskanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie Marcinowice.

Tabela 39. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2020-2022

rodzaj	wartość w zł		
	2020	2021	2022
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	125 042,53	157 602,89	163 450,01

Dane Urzędu Gminy w Marcinowicach.

W latach 2020-2022 wysokość kwot uzyskiwanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie Marcinowice wzrastała.

Tabela 40. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2020-2022 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej

wielkość wydatków (w zł)	2020	2021	2022
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	81 790,10	147 901,76	244 280,47
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	1 289,56	1 136,52	-
na przeciwdziałanie przemocy domowej	-	-	-
razem	83 079,66	147 901,76	244 280,47

Dane Urzędu Gminy w Marcinowicach.

W latach 2020-2022 wysokość kwot przeznaczanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie Marcinowice wzrastała.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności GKRPA w Marcinowicach przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 41. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba osób zaangażowanych w prace GKRPA	6	6	6

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Tabela 42. Działalność GKRPA w latach 2020-2022 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2020	2021	2022
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	13	46	45
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	1	2	0

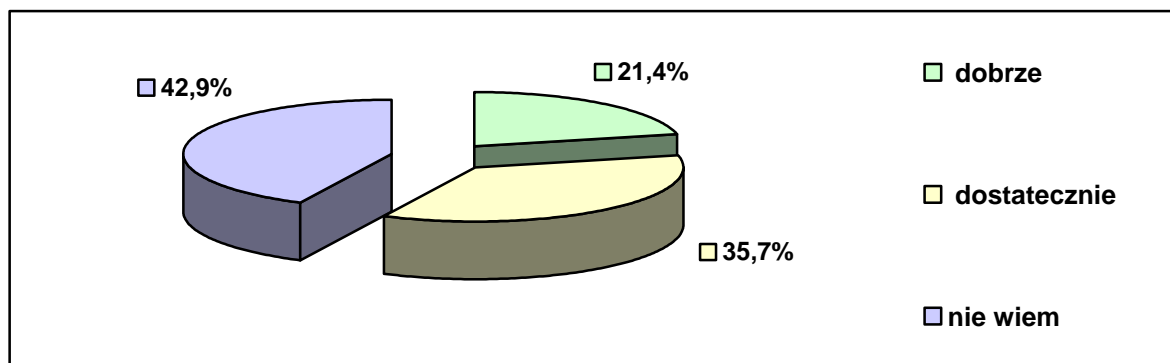
Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W latach 2020-2022 wahała się liczba osób, z którymi Komisja przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu i wyniosła odpowiednio: 13, 46 i 45 osób.

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, to w analizowanym okresie GKRPA nie kontaktowała się z osobami dotkniętymi tym problemem. Komisja nie składała do prokuratury zawiadomień o przestępstwie przeciwko sprawcom przemocy domowej.

O ocenę działań, jakie prowadzone są w gminie w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom, zapytano uczestników badania. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawiono w wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?

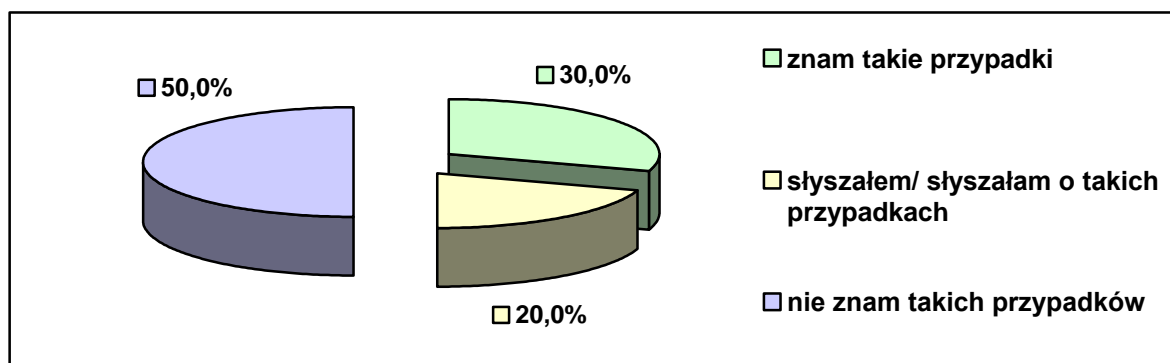

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według 50% badanych działania przeciwdziałające uzależnieniom są dobre. Tyle samo ankietowanych w tej sprawie nie przedstawiło swojej opinii.

W przeprowadzonym badaniu ankietowani odnieśli się także do styczności pośredniej lub bezpośredniej z osobami doświadczającymi lub stosującymi przemoc. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 11. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy domowej na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

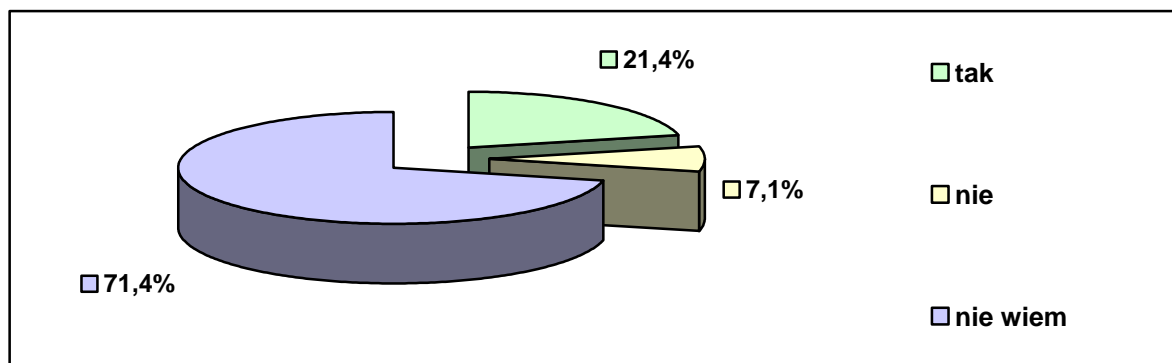

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Dość niepokojąco przedstawiają się wyniki odpowiedzi na to pytanie, bowiem 50% respondentów twierdzi, iż słyszało o przypadkach stosowania przemocy domowej lub zna takie przypadki. Jednocześnie 50% ankietowanych odpowiedziało, że takich przypadków nie zna.

Oceniając ryzyko nasilania się problemu przemocy domowej na terenie gminy, 30% badanych odpowiedziało twierdząco. Według 20% ankietowanych takie ryzyko nie istnieje. Bardzo wysoki odsetek (50%) respondentów wskazał na odpowiedź „nie wiem”, co może świadczyć o braku świadomości znacznej części badanej społeczności co do zagrożenia tym zjawiskiem.

Wykres 12. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Skuteczne przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień i przemocy domowej powinno opierać się na ścisłej współpracy wszystkich powołanych do tego instytucji i organizacji. Konieczne jest dokładne rozpoznanie danego problemu i okoliczności jego występowania oraz zapewnienie ciągłości działań podejmowanych wcześniej, jak choćby w ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego.

Przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień i przemocy domowej umożliwiają i normują odpowiednie akty prawne, a do podstawowych w tym zakresie należą: ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej, Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 31 marca 2011 r. w sprawie procedury przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową.

W ujawnionych przypadkach stosowania przemocy domowej lub uzasadnionego podejrzenia, że dochodzi do przemocy, wdrażana i prowadzona jest procedura „Niebieskie Karty”. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli GOPS-u, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, GKRPA i organizacji pozarządowych, a wszystkie te działania koordynuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego.

Dane dotyczące funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Marcinowice prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 43. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	9	10	10
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	4	4
liczba spotkań grup roboczych	47	48	54
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	22	20	24
w tym sporządzone przez Policję	19	18	21
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	3	2	3
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	16	14	12
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	7	8	5
liczba spraw sądowych	1	0	3

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Marcinowice.

Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” następuje w przypadku ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej pomoc świadczy również Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Wsparcia z powodu alkoholizmu udzielono 27 rodzinom (34 osobom w rodzinach) w 2020 r., 29 rodzinom (41 osobom w rodzinach) w 2021 r. i ponownie 29 rodzinom (41 osobom w rodzinach) w 2022 r. Wsparcia z powodu przemocy domowej udzielono 1 osobie w 2020 r., 1 rodzinie (3 osobom w rodzinie) w 2021 r. i 3 rodzinom (7 osobom w rodzinach) w 2022 r. Pomocy z powodu narkomanii w rozpatrywanym okresie nie udzielano.

Gmina opracowuje i realizuje programy przeciwdziałania narkomanii, przemocy domowej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Celem Programu Przeciwdziałania Narkomanii jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków używania środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych i terapeutycznych. W ramach przeciwdziałania narkomanii na terenie szkół przeprowadzone zostały pogadanki z policjantami i warsztaty profilaktyczno-edukacyjne. Członkowie rodzin, w których występuje problem narkomanii, mogli skorzystać z pomocy prawnej i psychologicznej.

Poniższa tabela zawiera wykaz podmiotów wspierających osoby uzależnione, współuzależnione bądź dotknięte przemocą domową.

Tabela 44. Wykaz jednostek i grup wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą domową, funkcjonujących na terenie gminy w 2022 r.

lp.	nazwa	adres
1.	Urząd Gminy	ul .Tuwima 2, 58-124 Marcinowice
2.	Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej	ul .Tuwima 22, 58-124 Marcinowice
3.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy	
4.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
5.	Punkt Konsultacyjny w zakresie uzależnień i przemocy	

Dane Urzędu Gminy w Marcinowicach.

16. SYTUACJA DZIECKA

Analiza sytuacji dziecka w gminie została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach systemu oświaty. Badanie to pozwoliło zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informacje na temat prowadzonych w placówkach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. Do analizy przedłożono 2 ankiety – wypełnione przez pedagogów szkolnych i dyrektorów placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie gminy:

- Szkoła Podstawowa im. Lotników Polskich w Marcinowicach (liczba uczniów: 297, liczba nauczycieli: 33),
- Szkoła Podstawowa im. K. K. Baczyńskiego w Strzelcach (liczba uczniów: 141, liczba nauczycieli: 20).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy przedłożonych ankiet wynika, iż wszystkie placówki zatrudniają pedagoga, psychologa, logopedę i doradcę zawodowego, ale żadna szkoła na terenie gminy Marcinowice nie zapewnia opieki pielęgniarskiej. Uczniowie wszystkich wymienionych placówek mają możliwość korzystania z Internetu, boiska sportowego oraz sal gimnastycznych. Placówki ponadto zapewniają opiekę w ramach zajęć świetlicowych. Oferują także zajęcia dodatkowe oraz te, przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. W żadnej szkole nie funkcjonują klasy integracyjne.

Problemy w otoczeniu szkolnym i rodzinnym uczniów

Uczestnicy badania stwierdzali występowanie zjawisk patologicznych i negatywnych zachowań w społeczności uczniowskiej oraz dysfunkcji i patologii w otoczeniu domowym dzieci/uczniów, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano w dwojaki sposób: wypełniając zamknięte katalogi obejmujące 12 i 6 zmiennych oraz odpowiadając na pytania o charakterze otwartym, określając subiektywnie stopień natężenia występujących problemów w ciągu trzech ostatnich lat. Uzyskane na podstawie analizy ankiet informacje prezentują poniższe tabele.

Tabela 45. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2021/2022

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	obecność poszczególnych zjawisk		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	2	5	0
sięganie po alkohol	1	0	1
sięganie po narkotyki	0	0	0
niszczenie mienia szkolnego	1	3	1
kradzieże na terenie szkoły	1	2	1
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	1	4	1
udział w grupach negatywnych	1	3	1
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	2	7	0
autoagresja	2	3	0
ucieczki z domu	1	1	1
przestępczość ujawniona	1	1	1
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	2	4	0

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Tabela 46. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2021/2022

dysfunkcje i patologie rodziny	liczba ujawnionych przypadków
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	10
zaniedbanie	3

uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	4
przemoc domowa	1
wykorzystywanie seksualne dzieci	0
przestępczość	0

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

W otoczeniu szkolnym uczniów odnotowano m.in. 7 przypadków agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, 5 przypadków palenia papierosów, 4 przypadki dyskryminacji w grupie rówieśniczej oraz 4 przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego. Wśród dysfunkcji i patologii ujawnionych w środowisku rodzinnym uczniów stwierdzono 10 przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, 4 przypadki uzależnień, 3 przypadki zaniedbań oraz 1 przypadek przemocy domowej.

Przedstawiciele obu badanych placówek zauważyli zarówno wzrost negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych wśród uczniów w ciągu ostatnich trzech lat, jak również przypadków dysfunkcji w rodzinach uczniów.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin ubogich, opiera się o współpracę z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej i polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania w formie obiadów, jak również pomocy materialnej – dofinansowania wycieczek i wyjazdów, stypendiów i wyprawek szkolnych, a także rzeczowej. Organizowane są akcje charytatywne na rzecz potrzebujących. Ponadto placówki zapewniają opiekę świetlicową, zajęcia dodatkowe oraz wsparcie psychologiczno-pedagogiczne.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy domowej przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami i psychologami, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych. Uczniowie mogą również korzystać z porad i wsparcia psychologów i pedagogów szkolnych, dyrektorów oraz nauczycieli i wychowawców. W placówkach organizowane są zajęcia w ramach świetlic środowiskowych, zajęcia pozalekcyjne i opieka świetlicowa.

Działania profilaktyczne podejmowane na terenie szkoły adresowane do uczniów to przede wszystkim spotkania ze specjalistami, Policją, pogadanki, wykłady i warsztaty dotyczące sposobów radzenia sobie z różnorodnymi

zagrożeniami i uzależnieniami. Pedagodzy starają się wspierać uczniów w prawidłowym rozwoju i kształtowaniu umiejętności społecznych.

Szkoły współpracują z następującymi instytucjami i organizacjami: Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Zespołem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, Policją, Sądem Rejonowym, Strażą Pożarną, organizacjami pozarządowymi.

17. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Z analizy danych dotyczących sytuacji demograficznej gminy Marcinowice wynika, że w latach 2020-2022 liczba osób w wieku poprodukcyjnym systematycznie rosła, analogicznie wzrastał udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności gminy. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 47. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba mieszkańców gminy ogółem	6 360	6 314	6 370
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 164	1 192	1 231
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności gminy	18,3%	18,9%	19,3%

Dane Urzędu Gminy w Marcinowicach.

Przytoczone dane pozwalają na sformułowanie wniosku, iż społeczność gminy wpisuje się w dominujące w ogólnym procesie demograficznym tendencje i zaczyna się starzeć. Starzenie się społeczeństwa powoduje konieczność dokonania zmian organizacyjnych w funkcjonowaniu rodzin zobligowanych moralnie i prawnie do opieki nad członkiem rodziny, ale jest też istotną przesłanką do reorganizacji lokalnego rynku usług społecznych, z uwagi na konieczność dostosowania tych usług do potrzeb osób niesamodzielnych, niepełnosprawnych, wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

W ramach swojej działalności GOPS świadczy m.in. usługi opiekuńcze. Jest to szczególna forma pomocy kierowana przede wszystkim do osób starszych, chorych i samotnych. Usługi te polegają m.in. na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych i pielęgnacji. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 48. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba rodzin	1	3	2
liczba osób łącznie w rodzinach	1	4	3

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. Odpowiadając na pytanie, jakie problemy najczęściej dotyczą osób starszych w gminie, respondenci wskazywali głównie na samotność, problemy komunikacyjne, brak zainteresowania i pomocy ze strony rodziny oraz niskie dochody przyczyniające się do ubóstwa. Zwrócono także uwagę na marginalizację i wykluczenie społeczne oraz niewystarczający dostęp do specjalistycznych usług i opieki medycznej.

Z przytoczonych opinii wynika, że mieszkańcy interesują się losem osób starszych, ankietowani dostrzegają różnego rodzaju problemy i trudności, jakie stoją przed seniorami, a których częstokroć nie są oni w stanie pokonać swoimi siłami. Świadomość tych utrudnień oraz ograniczeń związanych z wiekiem pozwoliła dokonać respondentom oceny zagrożenia seniorów marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz dostrzec braki w dotychczasowej ofercie pomocowej skierowanej do tej grupy.

Z uzyskanych wypowiedzi wynika, iż większość respondentów stanowiły osoby przed 55. rokiem życia, a grupa wiekowa powyżej 65 lat, czyli najbardziej zainteresowana tą kwestią część mieszkańców gminy, nie była w niniejszym badaniu reprezentowana. Z pewnością dla lepszego rozpoznania potrzeb seniorów w gminie należałoby przeprowadzić odpowiednie badania adresowane tylko i wyłącznie do tej grupy wiekowej, której opinie, z uwagi na dużą świadomość i wiedzę o bieżącej sytuacji osób starszych, należy wykorzystać w planowaniu oferty pomocowej na najbliższe lata.

SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Bieżące informacje dotyczące osób niepełnosprawnych są trudne do dokładnego określenia, gdyż jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne. Dane z ostatniego spisu dotyczące osób niepełnosprawnych nie są dostępne na poziomie gmin. Informacje, które w pewnym stopniu umożliwiają obserwację zachodzących w kolejnych latach zmian liczebności

osób niepełnosprawnych w gminie Marcinowice, zawierają dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że w latach 2020-2022 niepełnosprawność była drugim, pod względem liczby rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie.

Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej świadczonej przez GOPS w latach 2020-2022.

Tabela 49. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba rodzin	72	78	76
liczba osób łącznie w rodzinach	145	150	145

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

Należy dodać, że w 2022 r. GOPS przyznał 256 świadczeń w postaci dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego dla rodzin z terenu gminy. Ważnymi świadczeniami dla rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności były także zasiłki pielęgnacyjne i świadczenia pielęgnacyjne.

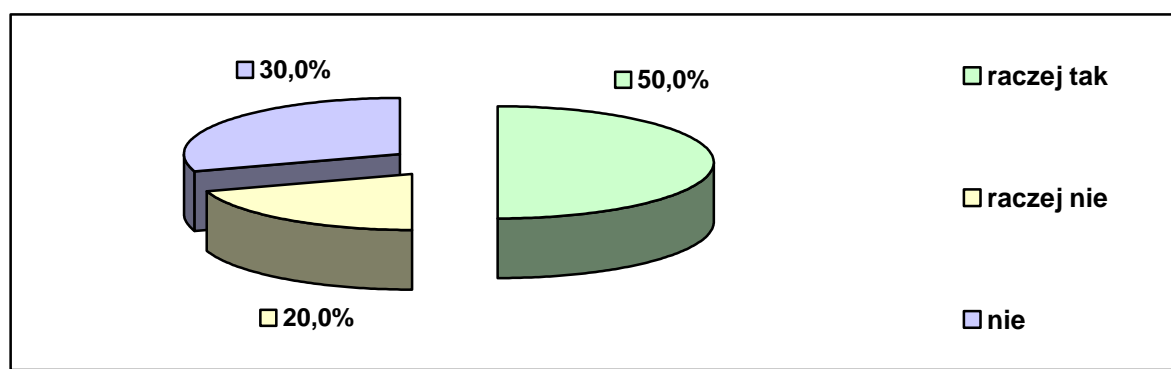
Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. W ankiecie zapytano mieszkańców o problemy, jakie najczęściej dotyczą osób niepełnosprawnych w gminie. W odpowiedzi wymieniano bariery architektoniczne, niedostosowanie infrastruktury gminnej i budynków użyteczności publicznej, niewystarczający dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej i usług rehabilitacyjnych oraz utrudniony dostęp do środków komunikacji publicznej przystosowanych do transportu osób niepełnosprawnych. Wskazywano także na izolację i wykluczenie społeczne, brak pracy i dotkliwe problemy finansowe.

Większość respondentów biorących udział w badaniu ankietowym zauważa obecność osób niepełnosprawnych w środowisku. Mieszkańcy dostrzegają też niedostatki w specjalistycznej opiece oraz braki w infrastrukturze, upatrując w tych sferach źródła problemów, z którymi borykają się osoby dotknięte niepełnosprawnością.

Pragnąc poznać opinie mieszkańców na temat sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych, w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby

niniejszego opracowania sformułowano pytanie odnoszące się do uwzględniania bądź nie potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych w działaniach realizowanych na terenie gminy. Według 50% uczestników badania w działaniach realizowanych w gminie raczej uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych, tyle samo badanych wyraziło przeciwną opinię. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

18. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY

W 2022 r. na terenie gminy Marcinowice funkcjonowało 7 organizacji pozarządowych. Samorząd podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecenia organizacjom realizacji zadań własnych, dofinansowywania działalności statutowej organizacji oraz wsparcia rzeczowego i lokalowego.

Na terenie gminy działały jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Marcinowicach, Zebrzydowie, Tworzyjanowie, Strzelcach, Mysłakowie i Śmiałowicach.

W 2022 r. na terenie gminy Marcinowice funkcjonowały 4 parafie Kościoła rzymskokatolickiego. Mieszkańcy północno-wschodnich rejonów gminy przynależą do Parafii pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Sobótce. Poniższa tabela przedstawia wykaz parafii obejmujących mieszkańców gminy Marcinowice.

Tabela 50. Parafie rzymskokatolickie do których należą mieszkańcy gminy

lp.	nazwa	adres
1.	Parafia pw. św. Wawrzyńca	Śmiałowice 32, 58-124 Marcinowice
2.	Parafia pw. Wszystkich Świętych	Strzelce 53, 58-124 Marcinowice
3.	Parafia pw. św. Katarzyny Dziewicy i Męczennicy	Mysłaków 82, 58-124 Marcinowice
4.	Parafia pw. św. Michała Archanioła	Wiry 54, 58-124 Marcinowice

5.

Parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa

al. Jana Pawła II 7,
55-050 Sobótka

Dane Urzędu Gminy w Marcinowicach.

Parafie działające na terenie gminy wchodzą w skład diecezji świdnickiej i należą do dekanatu Świdnica Wschód. Parafia w Sobótce należy do dekanatu Sobótka. Wszystkie parafie należą do archidiecezji wrocławskiej.

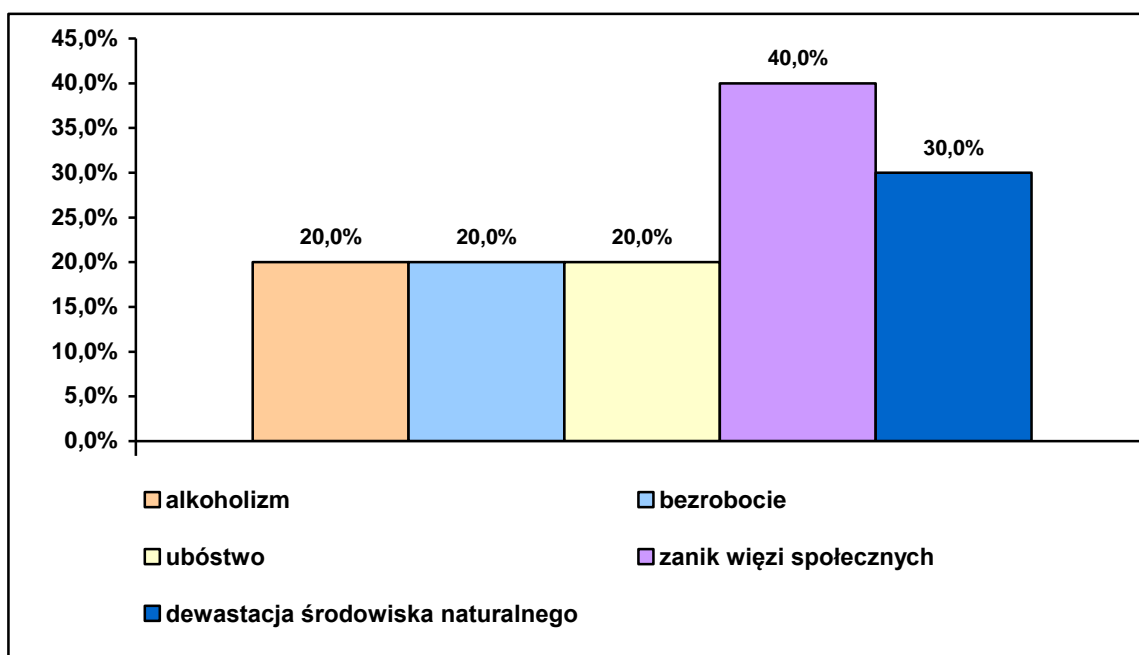
Parafie biorą udział w działalności charytatywnej na rzecz potrzebujących dzieci i rodzin.

19. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW, DIALOG SPOŁECZNY

Uczestników badania ankietowego przeprowadzonego na potrzeby skonstruowania niniejszego dokumentu poproszono także o wskazanie problemów bądź niekorzystnych zjawisk, które są w gminie najbardziej widoczne. Pytanie miało charakter półotwarty z możliwością dokonania wielokrotnego wyboru. Respondentów poproszono również o ocenę komunikacji z władzami samorządowymi i ocenę poziomu zadowolenia z faktu zamieszkiwania na terenie gminy.

Wśród problemów i niekorzystnych zjawisk, które najbardziej uwidaczniają się w gminie, respondenci najczęściej wskazywali zanik więzi społecznych i dewastację środowiska naturalnego. W dalszej kolejności wymieniali alkoholizm, bezrobocie i ubóstwo. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

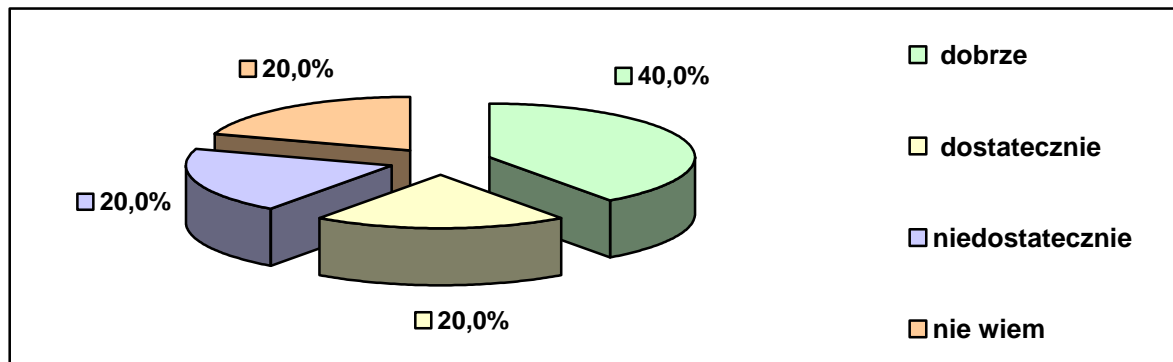
Wykres 14. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W sondażu poruszono także kwestię oceny komunikacji między władzami samorządowymi a mieszkańcami. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 15. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?

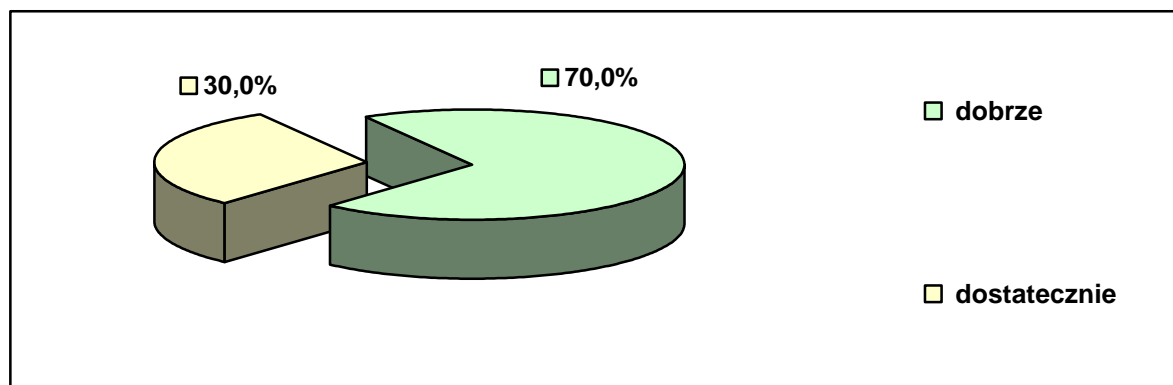
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Komunikacja między władzami samorządowymi a mieszkańcami została oceniona pozytywnie, bowiem 60% uczestników badania uznało ją za dobrą lub dostateczną. Jednocześnie 20% respondentów przyznało, że jest ona niedostateczna. Zdania w tej kwestii nie przedstawiło 20% badanych.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania i inicjatywy, jakie należałoby podjąć w gminie, aby integrować i aktywizować społeczność lokalną. Odpowiadając, ankietowani szczególnie nacisk położyli na konieczność organizowania plenerowych imprez integracyjnych, wydarzeń kulturalnych i rekreacyjno-sportowych oraz ciekawych zajęć dla dzieci i młodzieży. Zwrócono również uwagę na potrzebę inicjowania częstszych spotkań władz gminy z mieszkańcami, tworzenia miejsc spotkań dla młodzieży.

Ankietowanych poproszono również o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 16. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że gmina Marcinowice jest dobrym miejscem do mieszkania, bowiem w odpowiedzi na pytanie o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy wszyscy ankietowani wyrazili opinię pozytywną.

20. PROBLEMY RÓWNOŚCI SZANS

Polityka równości szans płci jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn. Wprowadzenie w życie zasad polityki równości płci wymaga przeprowadzenia analizy sytuacji kobiet i mężczyzn, która opiera się na przedstawieniu danych ilościowych i jakościowych w podziale na płeć oraz odniesieniu się do występujących barier równości płci. W latach 2020-2022 w gminie Marcinowice struktura ludności pod względem płci była stabilna; stale nieco ponad połowę mieszkańców stanowiły kobiety. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 51. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba ludności gminy ogółem	6 360	6 314	6 370
liczba kobiet	3 220	3 190	3 224
udział kobiet w liczbie ludności gminy ogółem	50,6%	50,5%	50,6%

Dane Urzędu Gminy w Marcinowicach.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Świdnicy w latach 2020-2022 kobiety stanowiły niemal połowę ogółu osób bezrobotnych w gminie.

Tabela 52. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba bezrobotnych ogółem	135	93	97
liczba bezrobotnych kobiet	72	42	48
udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych	53,3%	45,2%	49,5%

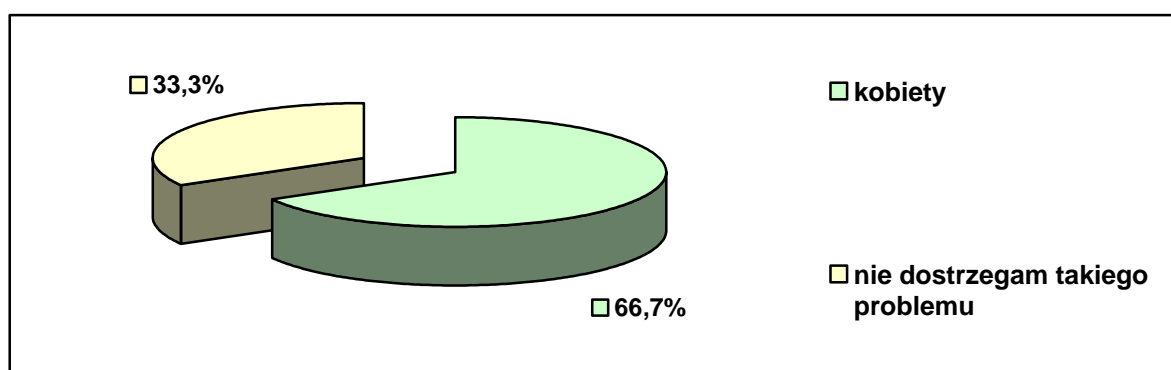
Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świdnicy.

Problemy dotyczące równości szans nie ograniczają się jedynie do zagadnień związanych z zatrudnieniem. Dlatego w ramach diagnozy sytuacji w zakresie równości szans kobiet i mężczyzn w gminie Marcinowice przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety, w której pytano o wybrane zagadnienia dotyczące równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć.

Do analizy przedłożono 12 ankiet wypełnionych przez mieszkańców gminy, którzy zdecydowali się wziąć udział w badaniu.

Zasada równości szans ma ograniczać dyskryminację zarówno kobiet, jak i mężczyzn, przypisując im taką samą wartość społeczną, równe prawa oraz równy dostęp do zasobów. Uwzględniając powyższe, pytano respondentów, kto, ich zdaniem, jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawiono w wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres 17. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?

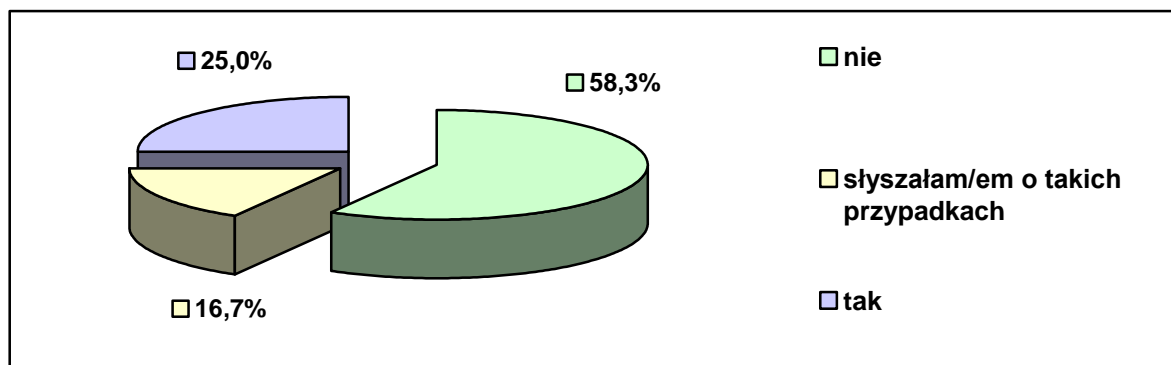

Dane z badania ankietowego.

Według 66,7% badanych bardziej zagrożone dyskryminacją ze względu na płeć są kobiety. Ponad 33% ankietowanych nie dostrzega problemu zawartego w pytaniu.

Badanie ankietowe pozwoliło również poznać wiedzę biorących w nim udział respondentów na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn w ich lokalnym środowisku. Większość (58,3%) spośród pytaných mieszkańców odpowiedziała, że nie spotkała się z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie. Jednocześnie ponad 16% badanych przyznało, iż słyszało o przypadkach dyskryminacji ze względu na płeć w gminie, a 25% spotkało się z takimi przypadkami. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniżej zamieszczony wykres.

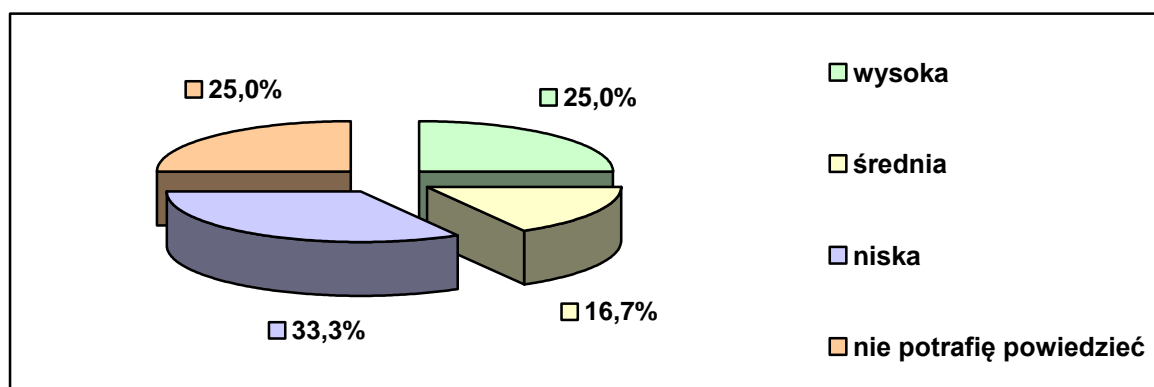
Wykres 18. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszała/ słyszał?

Dane z badania ankietowego.

Do uczestników badania skierowano też pytanie dotyczące określenia skali problemu nierówności szans płci w gminie. Poniższy wykres pokazuje rozkład odpowiedzi.

Wykres 19. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w gminie?

Dane z badania ankietowego.

Według 33,3% badanych skala problemu nierówności szans płci na terenie gminy jest niska, z kolei 16,7% pytanym stwierdziło, że jest średnia, a 25% badanych odpowiedziało, że jest wysoka. Jednoznacznie wypowiedzieć się w tej kwestii nie potrafiło ponad 25% ankietowanych.

Uczestnicy badania udzielali również odpowiedzi na pytania dotyczące potrzeby podejmowania działań na rzecz równości kobiet i mężczyzn oraz mających na celu przeciwdziałanie dyskryminacji płciowej. Potrzebę prowadzenia takich działań potwierdziło 66% badanych. Jednocześnie 8,3% ankietowanych uznało podejmowanie takich działań za bezzasadne. Natomiast 25,7% respondentów nie potrafiło rozstrzygnąć tak sformułowanej kwestii.

Kolejne pytanie dotyczyło obszarów, w jakich powinno się podejmować działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn przeciwdziałające dyskryminacji ze względu na płeć. Respondenci najczęściej wskazywali rynek pracy (31,2%), płace

(25%) oraz awans zawodowy, udział we władzach samorządowych, życie rodzinne (po 18,7%).

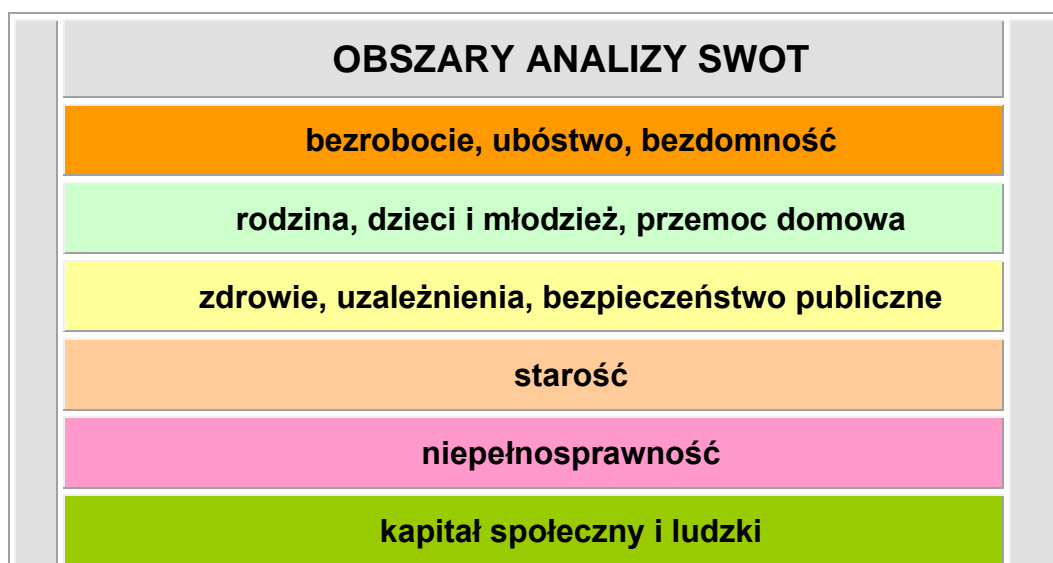
Z udzielonych wypowiedzi ankietowanych wynika, że znaczna ich część dostrzega problem nierówności szans, identyfikując go nie tylko w obszarze zatrudnienia. Zdecydowana większość respondentów potrafiła ocenić także skalę tego problemu. Jednocześnie daje się zauważyć znaczny odsetek badanych, którzy wybierali odpowiedź „nie mam zdania” czy „nie potrafię powiedzieć”. Dowodzi to stosunkowo niewielkiej znajomości tego problemu, a co za tym idzie, także skutków, jaki wywołuje w funkcjonowaniu społeczności lokalnej. Zmiana tego stanu rzeczy z pewnością wymaga wyraźniejszej obecności tej tematyki w sferze publicznej.

21. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Analiza SWOT opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona w ujęciu: mocne strony i słabe strony to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a szanse i zagrożenia, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego.

Niniejsza analiza obejmuje następujące obszary: bezrobocie, ubóstwo, bezdomność; rodzina, dzieci i młodzież, przemoc domowa; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; starość; niepełnosprawność; kapitał społeczny i ludzki.

Diagram 1. Obszary analizy SWOT

BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród kobiet • podejmowanie działań służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych • organizowanie przedsięwzięć, w tym akcji charytatywnych, z myślą o wsparciu osób ubogich i zagrożonych ubóstwem • realizowanie programów lub projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem • diagnozowanie problemu bezdomności w gminie 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów mogących tworzyć nowe miejsca pracy w gminie • brak działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców • brak działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej mogących zapewnić nowe miejsca pracy • brak projektów mających na celu pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy UE)
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • stale rosnące zainteresowanie potencjalnych inwestorów tworzeniem nowych miejsc pracy w gminie • wzrastające zainteresowanie mieszkańców prowadzeniem własnej działalności gospodarczej • zainteresowanie osób bezrobotnych, w tym kobiet, działaniami aktywizującymi umożliwiającymi podjęcie pracy • wzrastające zainteresowanie problemami osób ubogich i działaniami prowadzonymi na ich rzecz wśród lokalnej społeczności • niezwiększająca się liczba osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością 	<ul style="list-style-type: none"> • brak zainteresowania osób bezrobotnych tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej • postępujące zjawisko ubożenia wśród mieszkańców gminy

Analiza uwarunkowań dla obszaru **bezrobocie, ubóstwo, bezdomność** wskazuje mocne strony, którymi są głównie: podejmowanie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród kobiet, podejmowanie działań służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych, organizowanie przedsięwzięć, w tym akcji charytatywnych, z myślą o wsparciu osób ubogich i zagrożonych ubóstwem, diagnozowanie problemu bezdomności w gminie oraz realizowanie programów lub projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem.

Szczegółnej uwagi i intensyfikacji działań ze strony władz samorządowych, odpowiednich instytucji i organizacji wymagają zagrożenia, do których należy zaliczyć: brak zainteresowania osób bezrobotnych tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej oraz postępujące zjawisko ubożenia wśród mieszkańców gminy.

RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ, PRZEMOC DOMOWA	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie • wsparcie asystenta rodziny dla rodzin niewydolnych wychowawczo • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci • funkcjonowanie na terenie gminy placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i opiekę przedszkolną • dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą domową • zapewnianie pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową na terenie gminy • inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy domowej 	<ul style="list-style-type: none"> • brak świadomości na temat przemocy domowej • brak odpowiedniej edukacji seksualnej w szkołach mogący prowadzić do braku świadomości w zakresie przemocy i jej skutków • wstyd przed odrzuceniem ze strony rówieśników • niewystarczające wsparcie ze strony: rodziny, krewnych, przyjaciół etc. • izolacja osoby doznającej przemocy • niewystarczające środki finansowe na usamodzielnienie się • zbyt długie i skomplikowane procedury sądowe w zakresie przemocy • niewystarczająca współpraca interdyscyplinarna • słaby dostęp dzieci i młodzieży do programów edukacyjnych i profilaktycznych, które mogą pomóc w zapobieganiu przemocy domowej • brak zasobów do pomocy ofiarom: organizacje zajmujące się przemocą domową mogą być ograniczone w środkach finansowych i ludzkich, co utrudnia skuteczną pomoc ofiarom
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • niezwiększająca się liczba osób samotnie wychowujących dzieci • wystarczająca, w stosunku do potrzeb mieszkańców, oferta w zakresie opieki przedszkolnej • zaspokajająca potrzeby w zakresie edukacji sytuacja finansowa gminy • zmniejszające się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy domowej 	<ul style="list-style-type: none"> • nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin • wzrastająca liczba rodzin niewydolnych wychowawczo • wzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego • brak możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie gminy • niezaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie opieki żłobkowej • niewystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą domową • nasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy domowej

Analiza uwarunkowań dla obszaru **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc domowa** zwraca uwagę na mocne strony, którymi są głównie: analizowanie

problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie, wsparcie asystenta rodziny dla rodzin niewydolnych wychowawczo, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci, funkcjonowanie na terenie gminy placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i opiekę przedszkolną, dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrą i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą domową oraz zapewnianie pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową na terenie gminy.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego licznych zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niepokoić powinny zwłaszcza nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin, wzrastająca liczba rodzin niewydolnych wychowawczo, wzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego, brak możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie gminy, brak możliwości zapewnienia opieki żłobkowej w gminie, niewystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą domową, a jednocześnie nasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy domowej.

ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów • prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym 	<ul style="list-style-type: none"> • zagrożenie epidemiami, a także chorobami zakaźnymi, gdy system opieki zdrowotnej nie jest do tego odpowiednio przygotowany • uzależnienie od substancji psychoaktywnych, alkoholizm, internet stanowią problem dla zdrowia psychicznego • zbyt ograniczony dostęp do opieki zdrowotnej • zbyt duża dostępność substancji psychoaktywnych oraz zbyt mało działań w celu edukacji, prewencji i leczenia w tej dziedzinie • uzależnienia behawioralne, które wymagają złożonej terapii w tym zakresie • czynniki społeczne, takie jak stres,

<ul style="list-style-type: none"> • odpowiednio liczebna i przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi • podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze 	<p>bezrobocie i brak wsparcia społecznego, mogące przyczyniać się do uzależnień – konieczne jest zrozumienie tych czynników i tworzenie środowisk sprzyjających zdrowiu</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzrost przestępczości spowodowany przemocą i agresją
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • poprawa stanu środowiska naturalnego w ostatnich latach • zwiększający się poziom bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz poziom bezpieczeństwa na drodze 	<ul style="list-style-type: none"> • istniejące bariery finansowe i lokalowe utrudniające prawidłowe zabezpieczenie dostępu do świadczeń • zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia • wzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi • rosnąca liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki • wzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich

Analiza uwarunkowań dla obszaru **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne** wskazuje na mocne strony: zapewnienie dostępu mieszkańcom do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia, zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów, prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym, a także podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze.

Mimo mocnych stron i licznych szans w tym obszarze wskazane zagrożenia – istniejące bariery finansowe i lokalowe utrudniających prawidłowe zabezpieczenie dostępu do świadczeń, zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia, wzrastająca liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki, a także rosnące zagrożenie przestępczością wśród nieletnich to istotne kwestie, które mogą mieć wpływ na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń budowanej strategii.

STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie sytuacji demograficznej gminy z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi • stwarzanie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej 	<ul style="list-style-type: none"> • brak pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze • brak na terenie gminy form wsparcia osób starszych (klub seniora)
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wystarczające możliwości gminy na zapewnienie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastający udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców • zwiększająca się liczba osób starszych korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej • rosnąca liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych • występowanie przypadków pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez rodziny • brak dostępu do takich form wsparcia osób starszych, jak kluby seniora czy domy dziennego pobytu

Analiza uwarunkowań dla obszaru **starość** uwypukla mocne strony, takie jak: analizowanie sytuacji demograficznej gminy z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców, informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy, analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi, a także stwarzanie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej. Uwagę zwracają jednak wskazane zagrożenia: wzrastający udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców, zwiększająca się liczba osób starszych korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej oraz rosnąca liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych. W obliczu postępującego starzenia się społeczeństwa te kwestie powinny znaleźć się w obszarze zainteresowania wszystkich instytucji i organizacji zajmujących się polityką społeczną.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • monitorowanie orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy • informowanie osób niepełnosprawnych z gminy o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy • informowanie przedsiębiorców o możliwości refundacji ze środków PFRON-u kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych • prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością 	<ul style="list-style-type: none"> • brak świadczeń specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie gminy (nie było potrzeb w tym zakresie)
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • społeczna akceptacja likwidacji barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • zainteresowanie pracodawców zatrudnianiem osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastająca liczba osób niepełnosprawnych w gminie • zwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej • wzrastająca liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających specjalistycznych usług opiekuńczych • brak wystarczającej liczby ofert pracy dla osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy • wzrastająca liczba dzieci dotkniętych niepełnosprawnościami, wymagających działań w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych

Analiza uwarunkowań dla obszaru **niepełnosprawność** uwypukla liczne mocne strony, takie jak: monitorowanie orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy, informowanie osób niepełnosprawnych z gminy o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy, likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym, upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, informowanie przedsiębiorców

o możliwości refundacji ze środków PFRON-u kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych, a także prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością. Nie należy jednak tracić z oczu słabych stron i zagrożeń, jakie występują w tym obszarze, a zaliczają się do nich: wzrastająca liczba osób niepełnosprawnych w gminie, zwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej, wzrastająca liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających specjalistycznych usług opiekuńczych, brak wystarczającej liczby ofert pracy dla osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy oraz wzrastająca liczba dzieci dotkniętych niepełnosprawnościami, wymagających działań w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych. Rozwiązywanie tych problemów wymaga współpracy zarówno organów samorządowych, instytucji pomocowych, jak i organizacji pozarządowych oraz tych podmiotów, które w sferze swojego zainteresowania mają pomoc osobom niepełnosprawnym.

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych • popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych • podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców • inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego • podejmowanie działań mających na celu 	<ul style="list-style-type: none"> • niski poziom zaufania społecznego prowadzący do braku zdrowych relacji międzyludzkich • brak zaangażowania społecznego w życie lokalnej społeczności i jej problemów • podziały międzyludzkie spowodowane sferą materialną prowadzące do konfliktów • wykluczenie społeczne doprowadzające do nierówności społecznych • niedostateczne wykształcenie ludności mogące ograniczać potencjał kapitału ludzkiego, utrudniając uzyskiwanie pracy i rozwijanie umiejętności • brak odpowiedniego dostępu do opieki zdrowotnej mogące obniżać jakość życia • długotrwałe bezrobocie skutkujące brakiem odpowiedniego doświadczenia i kwalifikacji zawodowych • brak dostępu do odpowiedniej opieki nad dziećmi i osobami starszymi mogące ograniczać zdolność rodziców do pracy i rozwoju zawodowego • brak umiejętności komunikacyjnych i interpersonalnych wpływający na

propagowanie i inicjowanie wolontariatu	efektywność w pracy i relacje społeczne <ul style="list-style-type: none"> • brak umiejętności korzystania z technologii wpływający na słabość kapitału ludzkiego
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • odpowiedni potencjał gminy zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia • stale rosnąca liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych na terenie gminy • wzrastająca liczba osób korzystających z oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej • zmniejszająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • dysponowanie środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb • wykorzystywanie przez gminę środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • zwiększające się zainteresowanie mieszkańców działalnością wolontarystyczną 	<ul style="list-style-type: none"> • brak zainteresowania mieszkańców działalnością w ramach organizacji pozarządowych • wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej

Analiza uwarunkowań dla obszaru **kapitał społeczny i ludzki** wskazuje na mocne strony, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców, prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych, popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych, podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców, inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej, prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, podejmowanie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu. Należy także podkreślić dostosowaną do potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej oraz możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego przez pracowników.

Jednakże mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie powinny przesłonić wagi dostrzeganych i zasygnalizowanych zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Brak zainteresowania mieszkańców działalnością w ramach

organizacji pozarządowych, a zwłaszcza wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej, to niezwykle istotne kwestie rzutujące na kształt programu działań w tym obszarze.

22. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII

Z uwagi na fakt, że istnieje konieczność zachowania ciągłości działań o charakterze strategicznym, punktem odniesienia dla programowania aktualnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Marcinowice na lata 2023-2030 powinna być poprzednia strategia, tak aby kontynuować to, co wymaga dalszych inwestycji społecznych oraz wprowadzać zmiany w tych elementach, które wymagają korekty z uwagi na współczesny kontekst społeczny, gospodarczy, środowiskowy, czy także ten związany ze skutkami pandemii koronawirusa. W ramach oceny wdrożenia poprzednio realizowanej strategii wskazano m.in. osiągnięcia i trudności we wdrażaniu strategii, przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas jej wdrażania, najważniejsze programy wynikające z zapisów strategicznych, które zostały zrealizowane

1. Trudności napotkane przy wdrażaniu strategii:

- Niewystarczające możliwości finansowe, kadrowe i lokalowe niezbędne do pełnej realizacji projektów.

2. Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach strategii:

- Utworzenie Klubu Malucha,
- Wybudowanie Przedszkola,
- Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i starszych,
- Wsparcie w ramach opieki wytchnieniowej i asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej,
- Zorganizowanie na terenie gminy warsztatów wzmacniających kompetencje wychowawcze rodziców.

3. Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania strategii:

- Brak Domu Seniora,
- Brak wolontariatu na terenie gminy,
- Braki kadrowe do opieki nad osobami starszymi,
- Brak placówki rehabilitacyjnej.

4. Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania:

- Kontynuowanie wszystkich wymienionych w punkcie 2. przedsięwzięć oraz podjęcie wszelkich możliwych działań wymienionych w punkcie 3.

6. Ogólna ocena realizacji przyjętej strategii.

Zespół dokonujący oceny realizacji założeń poprzedniej strategii, uwzględniając osiągnięcia, ograniczenia, zachodzące lokalnie zmiany w zakresie problemów społecznych, mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, zaproponował ogólną ocenę realizacji strategii na poziomie 4.

Działania ocenione najwyżej:

- utworzenie Klubu Malucha,
- budowa Przedszkola Publicznego.

7. Krótkie uzasadnienie przyjętej oceny:

Stworzenie miejsc opieki dla najmłodszych mieszkańców gminy Marcinowice było zawsze działaniem priorytetowym. Utworzenie tych dwóch placówek to duże osiągnięcie.

III. PROGRAMOWANIE

Uzyskane wyniki diagnozy problemów społecznych na terenie gminy, na którą złożyła się analiza danych z tzw. źródeł zastanych, analiza wyników badań ankietowych, analiza SWOT oraz ocena realizacji poprzedniej strategii, pozwoliły na opracowanie założeń polityki społecznej Gminy Marcinowice na lata 2024-2030. Zostały one przedstawione w formie misji, celów i kierunków działań.

Działania zostały wyznaczone z uwzględnieniem następujących priorytetów:

1. **Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności**
2. **Wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży**
3. **Przeciwdziałanie uzależnieniom**
4. **Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia**
5. **Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych**
6. **Zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin**
7. **Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego mieszkańcom gminy**
8. **Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego**

1. WIZJA I MISJA

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Marcinowice na lata 2024-2030 pozwala na podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w gminie. Dla osiągnięcia zakładanych celów została na potrzeby strategii sformułowana wizja, która brzmi:

„Gmina Marcinowice zapewnia mieszkańcom szeroką dostępność do usług społecznych, stwarza warunki sprzyjające rozwojowi lokalnego kapitału społecznego, integruje lokalną społeczność oraz przeciwdziała marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin”.

Realizacji przyjętej wizji będzie towarzyszyła wyznaczona następująca misja:

„Podejmowanie zintegrowanych działań zmierzających do rozwiązywania problemów społecznych w trosce o podniesienie jakości życia mieszkańców gminy Marcinowice”.

2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Realizacja zaprogramowanych celów strategicznych, operacyjnych oraz kierunków działań pozwoli na wypełnienie przyjętej misji oraz przyczyni się do rozwiązywania problemów społecznych występujących na terenie gminy, a także zapobiegania problemom i trudnościom, z jakimi borykają się jej mieszkańcy. Wytyczone cele zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących w gminie instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

CEL STRATEGICZNY 1. PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI, POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
<p>1. Pomoc mieszkańcom dotkniętym i zagrożonym ubóstwem.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Świadczenie pomocy finansowej i rzeczowej osobom w trudnej sytuacji życiowej i materialnej. 2. Aktywne ograniczanie zjawiska dziedziczenia biedy oraz wyuczonej bezradności poprzez m.in. podejmowanie pracy socjalnej z wykorzystaniem kontraktów socjalnych. 3. Rozpoznawanie potrzeb osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym we współpracy z lokalnymi liderami, instytucjami, organizacjami pozarządowymi oraz z Kościołami. 4. Realizacja programów i projektów na rzecz osób zagrożonych lub 	<p>działania ciągłe</p>

	<p>dotkniętych ubóstwem.</p> <p>5. Aktywizowanie środowiska lokalnego w celu niesienia pomocy osobom i rodzinom zmagającym się z ubóstwem.</p>	
<p>2. Aktywizacja zawodowa i wsparcie dla osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upowszechniania informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym i stażach. 2. Praca socjalna z osobami bezrobotnymi z wykorzystaniem kontraktów socjalnych. 3. Organizowanie prac interwencyjnych i społecznie użytecznych na terenie gminy. 4. Rozwój współpracy z lokalnymi pracodawcami, instytucjami, a także organizacjami pozarządowymi i Kościołami w celu podniesienia skuteczności wsparcia adresowanego do osób bezrobotnych i poszukujących pracy. 5. Rozwój współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy. 6. Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców oraz promocja działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej. 7. Realizacja projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy. 	<p>działania ciągłe</p> <p>w zależności od potrzeb</p>

	8. Promowanie w obszarze rynku pracy oraz w życiu publicznym zasady równości szans kobiet i mężczyzn.	
3. Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podejmowanie interwencji na rzecz osób zagrożonych utratą lokalu mieszkalnego. 2. Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej oraz wsparcia osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością. 3. Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia oraz dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego. 	działania ciągłe

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 1.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2022 r.)	stan docelowy (2030 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
wielkość środków wydatkowanych na pomoc mieszkańcom gminy	zł	2 613 799,76	3 000 000,00	UG/GOPS	raz w roku
zaangażowanie środków zewnętrznych w wydatkach na pomoc społeczną	zł	89 246,71	90 000,00	UG/GOPS	raz w roku
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	osoba	167	334	GOPS	raz w roku
liczba osób w rodzinach					

korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej z powodu:					
ubóstwa	osoba	131	195	GOPS	raz w roku
bezrobocia	osoba	73	110	GOPS	raz w roku
bezdomności	osoba	3	1	GOPS	raz w roku
udział liczby osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności gminy	%	4,1	5/6	GOPS	raz w roku
liczba osób w rodzinach objętych pracą socjalną	osoba	129	270	GOPS	raz w roku
liczba realizowanych kontraktów socjalnych	kontrakt	1	3	GOPS	raz w roku
liczba osób bezrobotnych	osoba	97	97	PUP	raz w roku
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	osoba	48	48	PUP	raz w roku
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w gminie w liczbie osób w wieku produkcyjnym	%	2,4	2,4	PUP	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 1. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.	Powiatowy Urząd Pracy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza gminy, organizacje pozarządowe, Kościoł, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne UE, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 2. POMOC RODZINIE, DBAŁOŚĆ O ROZWÓJ DZIECI I MŁODZIEŻY, PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY DOMOWEJ.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Pomoc rodzinom wymagającym wsparcia socjalnego oraz przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych. 2. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą. 3. Edukowanie rodzin niezaradnych wychowawczo w celu nabycia i podniesienia świadomości w kwestiach opiekuńczo-wychowawczych. 4. Zapewnienie wsparcia asystentów rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. 	działania ciągłe

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Podejmowanie działań wspierających procesy wychowawcze w rodzinach niepełnych. 6. Poszerzenie dostępu do poradnictwa rodzinnego. 7. Doskonalenie warsztatu pracy osób zaangażowanych w pracę na rzecz dziecka i rodziny oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym 8. Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem. 9. Integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez współpracę różnych podmiotów instytucjonalnych, organizacji pozarządowych, Kościoła. 10. Promowanie prawidłowego modelu rodziny. 	
<p>2. Rozszerzenia oferty wsparcia udzielanego dzieciom i młodzieży oraz rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie zagrożeń mających wpływ na jakość i poziom procesu kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży w gminie i podejmowanie interwencji w tym zakresie. 2. Rozwijanie współpracy ze szkołami w celu lepszego rozpoznania i zabezpieczenia potrzeb dzieci, w tym pod kątem zabezpieczenia ich potrzeb przez dom rodzinny. 3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży wymagającym pomocy i wsparcia nieodpłatnego dostępu do specjalistów, jak pediatra, psychiatra dziecięcy czy psycholog. 4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. 	<p>działania ciągłe</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Rozszerzanie w miarę posiadanych możliwości oferty zajęć pozalekcyjnych. 6. Rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży z wykorzystaniem zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy. 7. Wzmacnianie instytucjonalne działalności w sferze kultury, sportu i rekreacji na terenie gminy. 	
<p>3. Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontynuowanie i wspieranie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego. 2. Podnoszenie kwalifikacji członków Zespołu Interdyscyplinarnego w kwestiach przeciwdziałania i zapobiegania przemocy domowej. 3. Pomoc materialna rodzinom, w których występują problemy uzależnień lub przemocy domowej. 4. Zapewnienie osobom uzależnionym dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej. 5. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień oraz przemocy domowej dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego. 6. Zapewnienie schronienia osobom i rodzinom doświadczającym przemocy domowej w celu odizolowania od sprawców przemocy. 7. Kierowanie sprawców przemocy domowej do udziału w programach 	<p>działania ciągłe</p>

	<p>korekcyjnych.</p> <p>8. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy domowej.</p> <p>9. Podejmowanie współpracy z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą domową, problemami alkoholowymi i narkomanii.</p>	
--	--	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 2.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2022 r.)	stan docelowy (2030 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,	rodzina	148	315	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	rodzina	17	34	GOPS	
liczba rodzin objętych pracą socjalną	rodzina	64	96	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	rodzina	9	13	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych					

wsparciem z powodu:					
alkoholizmu	rodzina	29	61	GOPS	raz w roku
narkomanii	rodzina	0	2	GOPS	raz w roku
przemocy domowej	rodzina	3	14	GOPS	raz w roku
liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zakończonych założeniem Niebieskiej Karty	karta	24	49	ZI	raz w roku
liczba osób korzystających ze świadczeń rodzinnych	osoba	420	470	GOPS	raz w roku
liczba osób korzystających ze świadczeń alimentacyjnych	osoba	21	26	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem Karta Dużej Rodziny	rodzina	117	200	GOPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 2. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe,	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

sportowo-rekreacyjne	Kościół, społeczność lokalna.	
----------------------	-------------------------------	--

CEL STRATEGICZNY 3. ROZSZERZANIE OFERTY WSPARCIA ADRESOWANEGO DO OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Aktywna polityka senioralna – realizacja idei „starzenia się w zdrowiu”.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych. 2. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych oraz kontaktów z otoczeniem osobom starszym i niepełnosprawnym. 3. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym. 4. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi. 5. Wspieranie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych. 6. Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne. 7. Inicjowanie przedsięwzięć zapewniających integrację osób starszych i niepełnosprawnych ze środowiskiem. 8. Kontynuowanie działalności Klubu Seniora – placówki wsparcia na terenie gminy.. 9. Podejmowanie współpracy z Kościołem i organizacjami pozarządowymi w celu wzmocnienia wsparcia adresowanego do osób starszych i niepełnosprawnych. 10. Poszerzenie zakresu usług wsparcia środowiskowego na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych. 	działania ciągłe

	11. Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.	
2. Wspieranie osób niepełnosprawnych – aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym 2. Likwidowanie barier ograniczających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w przestrzeni publicznej i w otoczeniu domowym. 3. Poszerzenie środowiskowego systemu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym również dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi. 4. Współpraca z lokalnymi pracodawcami w celu upowszechniania wiedzy na temat warunków i możliwości tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych. 5. Rozpowszechnianie ofert pracy dla osób niepełnosprawnych. 6. Uwzględnianie udziału osób niepełnosprawnych w organizowanych kursach zawodowych i szkoleniach. 7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi skupiającymi osoby niepełnosprawne. 	działania ciągłe

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 3.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2022 r.)	stan docelowy (2030 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	osoba	1 231	1 231	UG	raz w roku
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców gminy	%	19,3	19,3	UG	raz w roku

liczba osób w wieku powyżej 66 lat objętych wsparciem z pomocy społecznej	osoba	73	101	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	rodzina	145	220	GOPS	raz w roku
liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi	osoba	3	7	GOPS	raz w roku
liczba osób z gminy przebywających w DPS	osoba	10	18	GOPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 3. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW GMINY.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia fizycznego i psychospołecznego oraz zdrowego stylu życia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej. 2. Promocja zdrowia, zdrowego stylu życia mające na celu tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu. 3. Prowadzenie profilaktyki zdrowotnej i realizowanie programów prozdrowotnych. 4. Prowadzenie działań profilaktyczno-edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży. 5. Podejmowanie działań zmierzających do poszerzenia zakresu usług medycznych świadczonych na terenie gminy. 6. Zwiększenie oferty bezpłatnych badań profilaktycznych dla mieszkańców gminy. 7. Rozwijanie indywidualnych umiejętności mieszkańców służących zdrowiu. 8. Rozwój bazy rekreacyjnej i sportowej dostępnej dla mieszkańców. 9. Dbłość o środowisko fizyczne oraz społeczne życia mieszkańców gminy. 	działania ciągłe
2. Poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego w gminie.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca z Policją, Prokuraturą i Sądem Rejonowym na rzecz przeciwdziałania przestępczości i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy. 2. Prowadzenie akcji informacyjnych, w tym w szczególności w środowisku seniorów, na temat zagrożeń przestępczością. 3. Podejmowanie inwestycji mających wpływ na poprawę bezpieczeństwa na drodze. 	działania ciągłe

	4. Rozwój systemu powiadamiania mieszkańców gminy o zagrożeniach z wykorzystaniem telefonii komórkowej i internetu.	
3. Zapewnienie bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych i w otoczeniu domowym uczniów.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uwrażliwianie rodziców i opiekunów uczniów na kwestie związane z prawidłowym i bezpiecznym zachowaniem się na terenie szkoły i w otoczeniu domowym. 2. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci w drodze do i ze szkoły. 3. Podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu eliminowanie zachowań o charakterze patologicznym w środowisku szkolnym. 4. Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych na temat uzależnień, przemocy domowej, przestępczości i jej negatywnych skutków. 5. Integrowanie społeczności szkolnej, budowanie pozytywnych relacji uczniów z nauczycielami i rówieśnikami. 	działania ciągłe

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 4.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2022 r.)	stan docelowy (2030 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
przedsięwzięcia w zakresie promocji zdrowia, profilaktyki zdrowotnej	działanie	b.d.		UG, NGOs, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	raz w roku
przedsięwzięcia w zakresie aktywnego	działanie	b.d.		UG, NGOs, placówki	

sposobu spędzania czasu wolnego				oświatowe, jednostki rekreacyjno-sportowe	
badania profilaktyczne mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej	badanie	b.d.		UG, NGOs, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	raz w roku
przestępstwa i wykroczenia popełnione na terenie gminy, w tym z udziałem nieletnich	przestępstwo	89	90	Policja	raz w roku
liczba realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach oraz liczba osób nimi objętych	program/osoba	b.d.		placówki oświatowe, PPP	raz w roku
liczba i wartość zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa publicznego i bezpieczeństwa na drodze	inwestycja	b.d.		UG	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 4. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 5. PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE KAPITAŁU I DIALOGU SPOŁECZNEGO

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wzmacnianie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości i efektywności świadczonych usług.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez zapewnienie środków na szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego. 2. Zapewnienie właściwych warunków pracy umożliwiających sprawną i efektywną obsługę beneficjentów systemu pomocy społecznej. 3. Rozwój usług elektronicznych w obszarze wsparcia społecznego. 4. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej. 5. Realizowanie przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi 	działania ciągłe

	<p>partnerami projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych.</p> <p>6. Rozwijanie współpracy różnych podmiotów w celu skuteczniejszego wsparcia osób uzależnionych oraz ich rodzin.</p> <p>7. Realizowanie zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych przy współpracy z jednostkami funkcjonującymi na terenie gminy</p>	
<p>2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego i rozwijanie dialogu społecznego.</p>	<p>1. Inicjowanie działań zmierzających do włączania się mieszkańców w życie społeczne gminy.</p> <p>2. Promowanie działalności organizacji pozarządowych oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.</p> <p>3. Podejmowanie inicjatyw mających na celu wzmocnienie dialogu władz samorządowych z mieszkańcami.</p> <p>4. Poszerzanie dostępu informacyjnego do planowanych przez samorząd zamierzeń o charakterze społecznym i gospodarczym.</p>	<p>działania ciągłe</p>

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 5.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2022 r.)	stan docelowy (2030 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego, w których uczestniczyła kadra	szkolenie	b.d.	32	GOPS	raz w roku

liczba organizacji pozarządowych w gminie, w tym funkcjonujących w obszarze polityki społecznej	organizacja	7	7	UG, NGOs, GOPS	raz w roku
liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów podejmowanych w celu rozwiązywania problemów społecznych	przedsięwzięcie	b.d.	3	UG, GOPS, ZI, GKRPA, NGOs	raz w roku
liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych	organizacja	b.d.	4	UG	raz w roku
liczba spotkań przedstawicieli samorządu gminy z mieszkańcami.	spotkanie	b.d.	zgodnie z potrzebami	UG, RG	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 5. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

3. PROGNOZA ZMIAN

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych w strategii działań zostaną wykorzystane sformułowane powyżej wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Wdrożenie projektowanych działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych wypracowanych w niniejszym dokumencie powinno przyczynić się do osiągnięcia przedstawionych w poniższym zestawieniu zmian.

cel strategiczny	prognoza zmian
CEL STRATEGICZNY 1. PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI, POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY.	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie zagrożeń mających wpływ na utrwalanie się zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego, - poprawa sytuacji osób ubogich, - podniesienie kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenie ich szans na podjęcie zatrudnienia - zwiększenie liczby osób zaktywizowanych zawodowo, - zmniejszenie skali zjawiska tzw. dziedziczenia bezrobocia, - zmniejszenie liczby osób bezrobotnych, - eliminowanie zjawiska dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy, - zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej
CEL STRATEGICZNY 2. POMOC RODZINIE, DBAŁOŚĆ O ROZWÓJ DZIECI I MŁODZIEŻY, PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY DOMOWEJ	<ul style="list-style-type: none"> - sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, uprzedzający sytuacje kryzysowe i zapewniający różnorodne formy pomocy, m.in. w kształceniu i wszechstronnym rozwoju, - sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy domowej,

	<ul style="list-style-type: none"> - spadek liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, - podniesienie kompetencji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, - zwiększenie dostępności wsparcia dla rodzin, - podniesienie jakości kształcenia w placówkach oświatowych, - zwiększenie szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce, - poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień, - zwiększenie dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych, - zmniejszenia skali przemocy domowej
<p>CEL STRATEGICZNY 3. ROZSZERZANIE OFERTY WSPARCIA ADRESOWANEGO DO OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym, - podniesienie atrakcyjności oferty w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne, - zapobieganie wykluczeniu społecznemu cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych, - zwiększenie udziału seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, - podniesienie jakości usług świadczonych osobom starszym i niepełnosprawnym, - poprawa komfortu funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku, - pełniejsza integracja seniorów i osób niepełnosprawnych

	ze środowiskiem.
CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW GMINY.	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie liczby mieszkańców aktywnych fizycznie i stosujących się do zasad zdrowego trybu życia, - zmniejszenie zagrożenia przestępczością, - zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie placówek oświatowych, - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy,
CEL STRATEGICZNY 5. PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE KAPITAŁU I DIALOGU SPOŁECZNEGO	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie profesjonalizmu kadry pomocy społecznej, - podniesienie jakości świadczonych usług, - większa aktywność społeczna mieszkańców gminy, - wzrastająca liczba inicjatyw lokalnych.

4. RAMY FINANSOWE

Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Marcinowice obejmują lata 2024-2030, gdyż w tym okresie będą realizowane w sposób ciągły zdefiniowane cele strategiczne i operacyjne.

Podstawowym źródłem finansowania działań wynikających z założeń programowych Strategii będą środki pochodzące z budżetu gminy w orientacyjnej wysokości odpowiadającej poziomowi wydatków Gminy w 2022 r. z działów klasyfikacji budżetowej: 801 (oświata i wychowanie), 851 (ochrona zdrowia), 852 (pomoc społeczna), 854 (edukacyjna opieka wychowawcza) oraz 855 (rodzina), co po wyłączeniu świadczeń wychowawczych stanowić będzie łącznie kwotę 6 210 894,00 zł.

Pełna realizacja Strategii nie będzie jednak możliwa bez zewnętrznych źródeł finansowania.

Zakłada się, iż środki mające sfinansować poszczególne działania w ramach realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych pochodzić będą również z następujących źródeł:

- środków pochodzących z dotacji z budżetu państwa,
- środków z funduszy krajowych,
- środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej,
- środków własnych organizacji pozarządowych.

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację Strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu oraz zmieniające się realia ekonomiczne.

5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Marcinowice na lata 2024-2030 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Marcinowicach. Monitorowanie, a więc stała obserwacja oraz kontrola procesów i zjawisk opisanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Marcinowice na lata 2024-2030 jest koniecznym działaniem pozwalającym w sposób racjonalny ocenić jakość zaproponowanych zmian oraz sensowności ich wdrażania. Celem monitoringu jest regularna ocena przyjętych założeń, osiąganych rezultatów i realizowanych działań.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane w dokumencie wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, której ogólnym celem jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji Strategii. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Marcinowice na lata 2024-2030 jest bowiem dokumentem o charakterze otwartym, w związku z czym powinna dynamicznie reagować na pojawiające się wyzwania wynikające z nowych uwarunkowań wewnętrznych oraz zewnętrznych.

Monitoring i ewaluacja pozwalają ocenić stopień realizacji Strategii oraz dokonanie jej ewentualnej aktualizacji. Na poziomie Strategii monitoring prowadzony będzie w celu zapewnienia prawidłowości, ciągłości i efektywności realizacji Strategii. Bieżący monitoring pozwoli wykryć potencjalne zagrożenia, co może prowadzić do modyfikacji planowanych do realizacji działań lub zmiany podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację.

Monitoring realizacji założeń Strategii prowadzony będzie z wykorzystaniem analizy wskaźników przypisanych do celów strategicznych, składającej się z kilku etapów, takich jak: zbieranie danych i informacji, analiza danych i informacji, przygotowanie sprawozdania z realizacji Strategii. Zakres czasowy analizy obejmował będzie zmiany w stosunku do roku bazowego (2022 roku) i roku badania (dynamika).

Obok prowadzonego monitoringu procesu realizacji Strategii, Strategia podlegać będzie procesowi ewaluacji. Celem ewaluacji, w odróżnieniu od monitoringu, jest usprawnienie założeń strategicznych. Projekt ewaluacji musi opierać się na założeniach dotyczących związków pomiędzy prowadzonymi działaniami a ich efektami. Najczęściej spotykanymi kryteriami ewaluacyjnymi są:

- trafność – ocenia adekwatność planowanych celów interwencji i metod jej wdrażania do problemów i wyzwań społeczno-ekonomicznych, które zostały zidentyfikowane w diagnozie;
- skuteczność – ocenia stopień realizacji zakładanych celów (czy osiągnięto to, co zaplanowano), skuteczność użytych metod, instytucji oraz wpływ czynników zewnętrznych na ostateczne efekty;
- efektywność – ocenia relację między nakładami, kosztami zasobami (finansowymi, ludzkimi, administracyjnymi) a osiągniętymi efektami interwencji;
- użyteczność – ocenia całość rzeczywistych efektów wywołanych przez interwencję (zarówno tych planowanych, jak i nieplanowanych, tzw. ubocznych), odnosząc je do wyzwań społeczno-ekonomicznych (często już zmienionych w czasie). W odróżnieniu od kryterium trafności, ocena użyteczności jest prowadzona po zamknięciu interwencji lub w jej końcowej fazie wdrażania;
- trwałość – ocenia ciągłość efektów (przede wszystkim pozytywnych) danej interwencji w perspektywie średnio i długookresowej (a więc po zakończeniu interwencji).

Ewaluacja ma na celu podnoszenie jakości prowadzonych działań poprzez zwiększenie ich skuteczności, adekwatności, efektywności, użyteczności oraz trwałości. Głównym zadaniem ewaluacji jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio ze strategią, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze lokalne. Wyniki poprawnie przeprowadzonego procesu ewaluacji pozwalają zaproponować rozwiązania umożliwiające skuteczniejsze przewycięzanie i minimalizowanie problemów społecznych.

6. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ANALIZA RYZYKA

Zarządzanie strategiczne jest swoistym zbiorem procesów pozwalających odpowiednio szybko reagować na zmiany zachodzące w otoczeniu, a jednocześnie pozwala tworzyć i utrzymywać odpowiednie relacje pomiędzy założonymi celami strategicznymi i zasobami. W praktyce jest to zbiór wytycznych, którymi można posłużyć się przy podejmowaniu decyzji czy określonych działań w poszczególnych obszarach.

Spośród wielu różnych definicji mówiących o zarządzaniu strategicznym, można wyłonić pewne aspekty, które najczęściej określają czym właściwie ono jest. W szczególności jest to:

- horyzont planowania – czyli określenie długoterminowych kierunków działań, sięgających od kilku do kilkunastu lat;
- wątek celów – zbiór wartości, misja, a także cele strategiczne, za pomocą i w ramach których podejmowane są odpowiednie działania;
- przedmiot zarządzania – traktowany jako spójna całość, gdzie zarządzanie strategiczne integruje funkcje i procesy organizacyjne w jedną strategię, koordynującą jego działanie;
- podmiot zarządzania – grupa lub jednostka organizacyjna zajmująca się zarządzaniem strategicznym, tzw. wierzchołek strategiczny.

Przenosząc te aspekty zarządzania strategicznego na grunt strategii rozwiązywania problemów społecznych, należałoby postrzegać przedmiot zarządzania jako cały organizm gminy, nie tylko jej tkankę społeczną, natomiast w podmiocie zarządzania dostrzegać przede wszystkim samorząd gminy, jej jednostki organizacyjne, ale także partnerów. Doświadczenia zdobyte podczas wdrażania założeń strategii, dla której zakończył się okres programowania, z pewnością przyczynią się do efektywniejszej realizacji wytyczonych w niniejszym dokumencie celów i kierunków działań, niemniej należy dostrzec, że Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Marcinowice na lata 2023-2030 powstaje w tle konfliktu zbrojnego między Rosją a Ukrainą, a także pogarszającej się koniunktury ekonomicznej.

Przyjęte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Marcinowice na lata 2024-2030 założenia przewidują w odniesieniu do:

- demografii – wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym;

- niepełnosprawności – wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami spowodowany m.in. powiększeniem się grupy najstarszych mieszkańców;
- bezrobocie – spadek liczby osób bezrobotnych;
- pomocy społecznej – spadek liczby beneficjentów systemu pomocy społecznej w związku poprawą kondycji materialnej osób i rodzin zamieszkujących gminę;
- problemów uzależnień i przemocy domowej – spadek liczby osób uzależnionych, stosujących przemoc i doświadczających przemocy.

Z punktu widzenia sytuacji, z jaką mamy obecnie do czynienia (konflikt zbrojny w Ukrainie, niestabilna sytuacja gospodarcza, inflacja), należy przewidywać zaburzenia w wielu obszarach życia gospodarczego i społecznego kraju, a co za tym idzie – gminy. Monitorowanie tych zagrożeń na poziomie lokalnym z pewnością ma szansę przyczynić się do złagodzenia niekorzystnych tendencji, niemniej może wymagać zwiększonych nakładów finansowych i większego zaangażowania instytucjonalnego i społecznego, by przeciwdziałać niepożądanym zjawiskom mającym destrukcyjny wpływ na jakość i kondycję życia mieszkańców gminy.

UWAGI KOŃCOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Marcinowice na lata 2024-2030 ma charakter otwarty i elastyczny. Oznacza to, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji społecznej.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW

Diagramy

Diagram 1. Obszary analizy SWOT	60
---------------------------------------	----

Tabele

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”	5
Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”	6
Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2020-2022.....	17
Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2020-2022.....	17
Tabela 5. Infrastruktura techniczna w gminie w 2022 r.....	19
Tabela 6. Użytki rolne, lasy i grunty leśne	21
Tabela 7. Podmioty gospodarki narodowej na terenie gminy	21
Tabela 8. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2020-2022	22
Tabela 9. Dodatki mieszkaniowe w gminie w latach 2020-2022.....	22
Tabela 10. Opieka nad dziećmi do lat 3 w gminie w roku szkolnym 2022/2023.....	23
Tabela 11. Placówki wychowania przedszkolnego w gminie w roku szkolnym 2022/2023 ...	23
Tabela 12. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2022/2023.....	23
Tabela 13. Wykaz placówek opieki nad dziećmi oraz placówek systemu oświaty działających w gminie w roku szkolnym 2022/2023.....	23
Tabela 14. Placówki kultury w gminie w 2022 r.	24
Tabela 15. Wykaz placówek kultury w 2022 r.....	24
Tabela 16. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2022 r.....	26
Tabela 17. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w gminie w 2022 r.....	26
Tabela 18. Przepięstwa odnotowane w gminie w latach 2020-2022.....	28
Tabela 19. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2022 r... 30	
Tabela 20. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2022 r. . 30	
Tabela 21. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2020-2022	31
Tabela 22. Środki finansowe pozyskane ze źródeł zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej (projekty, środki z budżetu UE) w latach 2020-2022.....	31
Tabela 23. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2020-2022	32
Tabela 24. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2022r.....	32
Tabela 25. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2022 r.	32
Tabela 26. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2020-2022	33
Tabela 27. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2020-2022	34
Tabela 28. Asystenci rodziny w gminie w latach 2020-2022.....	36
Tabela 29. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2020-2022	36
Tabela 30. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2020-2022.....	37
Tabela 31. Świadczenia rodzinne w gminie w latach 2020-2022.....	37
Tabela 32. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2020-2022.....	37
Tabela 33. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2020-2022	39
Tabela 34. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2022 r.....	39
Tabela 35. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2020-2022.....	40
Tabela 36. Stan bezrobocia w gminie w latach 2020-2022	41
Tabela 37. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2020-2022	41
Tabela 38. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS-u z powodu bezdomności w latach 2020-2022	43
Tabela 39. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2020-2022.....	43
Tabela 40. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2020-2022 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej	43

Tabela 41. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2020-2022	44
Tabela 42. Działalność GKRPA w latach 2020-2022 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie	44
Tabela 43. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2020-2022.....	47
Tabela 44. Wykaz jednostek i grup wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą domową, funkcjonujących na terenie gminy w 2022 r.	48
Tabela 45. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2021/2022.....	49
Tabela 46. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2021/2022.....	49
Tabela 47. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2020-2022	51
Tabela 48. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2020-2022	52
Tabela 49. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2020-2022.....	53
Tabela 50. Parafie rzymskokatolickie do których należą mieszkańcy gminy	54
Tabela 51. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2020-2022	57
Tabela 52. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2020-2022	57

Wykresy

Wykres 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2020-2022.....	17
Wykres 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2020-2022.....	18
Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?.....	25
Wykres 4. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie?	25
Wykres 5. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie ochrony zdrowia?	26
Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji?.....	28
Wykres 7. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?	29
Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?	34
Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?	42
Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?	45
Wykres 11. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy domowej na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?	45
Wykres 12. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie gminy?	46
Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?	54
Wykres 14. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?	55
Wykres 15. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?	56
Wykres 16. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy?..	56
Wykres 17. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?	58
Wykres 18. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszała/ słyszał?	59
Wykres 19. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w gminie?.....	59